

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Uredništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2094.

Ispravnost oddelka: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 2094.

Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Rečen pri poštne črt. zavodu: Ljubljana št. 11.843 - Praha čisto 78.186.
Wien, Nr. 105.841.

na izdaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za letno
abonmanto Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifi.

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflcova ulica št. 5/L
Telefon št. 2072 in 2094, ponoči tudi
št. 2034.

Recepti se ne vračajo.

Ljubljana, 21. septembra
Pomanjkanje vagonov ustvarja v slovenskem gospodarstvu vsako leto večje težave. Toda tako katastrofalnega stanja, kakor letos, še nismo doslej opažali nobeno leto. Ni čuda, da se v naših gospodarskih krogih razburjenje za vsakim dnevom veča. To razburjenje pa je sedaj prešlo tudi med delavstvo, ki je v nevarnosti, da bo moralo zaradi pomanjkanja vagonov izgubiti zaslužek, kajti mnogim industrijskim podjetjem preti nevarnost, da bodo morala začasno ustaviti obratovanje. Rudarje v revirih Trboveljske premogokopne družbe je že zadela ta usoda. Zaloge premoga so vse polne, naročeni premog pa ni mogoče odpremiti. Industrijska podjetja, katerim se za obratovanje potrebne zaloge premoga vsak dan krčijo, urgirajo zamaženo naročeni premog. Premogovniki pa jim ne morejo pomagati, ker nikakor ne morejo dobiti potrebnih vagonov za prevoz premoga. Katastrofa se bliža z vsakim dnevom, zato postaja nervoznost med industriji, trgovci, lesnimi producenti kakor tudi med delavci vedno večja.

Če preiščemo o vzrokih tega pomanjkanja, se moramo vprašati, ali se je res blagovni promet letos tako povečal, da ga železnice ne morejo zagotoviti. Kdor zasleduje statistiko našega izvoza, bo takoj spoznal, da se količina našega izvoza v primeru s prejšnjim letom ni dvignila, temveč je celo nazadovala. Na drugi strani pa zopet vidimo, da se število razpoložljivih za promet sposobnih vagonov ni toliko zmanjšalo, čeprav je ogromno število vagonov pokvarjenih. Kam gredo torej vagoni? V slovenskih gospodarskih krogih se vedno bolj utrjuje prepričanje, da skušajo beograjski hegemonistični krogi iz političnih ozirov izvajati pritisk na prečanske kraje, katerim enostavno ne dajo na razpolago potrebne vagonov, dočim jih je v Srbiji na razpolago, kolikor jih kdo zahteva. Vse to postopanje, ki grozi povzročiti slovenskemu gospodarstvu ogromno škodo, pa se godi pod vladno največjeje Slovenca dr. Korošca, ki so mu drugi vprašanja mnogo važnejša, kakor pa splošni interesi slovenskega gospodarstva.

Pomanjkanje vagonov je postalo najtežji in najdalekosežnejši gospodarski problem. To ni samo trenutni problem, temveč problem našega gospodarskega razvoja, kar nam najbolj potrjuje stališče generalne direkcije železnic, ki je bilo te dni objavljeno v beograjskem »Trgovinskem glasniku«. Generalna direkcija železnic je namreč mnenja, da se ne more zahtevati od nje, da za 3 do 4 mesece brez koristi ojača voznik park za 10 do 15.000 vagonov, ki bi 6 do 8 mesecev brez uporabe stali na postajah. Po mnenju generalne direkcije se mora pač prevoz blaga, ki lahko čaka, odložiti, razpoložljivi vagoni pa odstopiti v prvi vrsti za prevoz sezijskega blaga. Industrija naj si sirovine in pogonska sredstva nabavi pred početkom izvozne sezone. Dalje je mnenja, da naše železnice ne bo mogle obvladati prometa tudi tedaj, če bi imeli na razpolago dovolj vagonov, ker zaradi nedovoljnih števil lokomotiv, voznega osebja in nezadostno urejenih postaj ne bi mogle izkoristiti te možnosti.

S takimi argumenti nastopa torej generalna direkcija železnic v času, ko grozi vsemu slovenskemu gospodarstvu katastrofa. Če generalna direkcija usvaja take nazore, potem moremo le pričakovati, da se bo stanje še poslabšalo in da bodo težave vedno in vsako leto večje. Vsako stremiljenje po povečanju naše produkcije, po razširjenosti naših podjetij bi bilo torej nesmiselno, prav tako vsako stremiljenje po izboljšanju možnosti našega izvoza. Če bo generalna direkcija dalje smatrala, da povečanje prevoznih sredstev ne more prinesiti izboljšanja prometa v izvozni sezoni, potem bi vsak napredek našega gospodarstva pomenil le ustvarjanje novih prometnih težav.

Belje pred haaskim sodiščem

Budimpešta, 21. sept. h. Mešano madžarsko-jugoslovensko razsodišče v Haagu razpravlja sedaj o zahtevi bivšega nadvojvode Friderika in nadvojvode Klotilde proti jugoslovenski državi da se jima povrnejo zaplenjena posestva. Jugoslovenski zastopnik je po nalogu vlade izjavil da se ne udeležijo nadaljnjih razprav ker po mnenju beograjske vlade mešano razsodišče ni kompetentno.

Univerzitetni profesor noče sodelovati s predstavniki režima

Zagreb, 21. septembra. h. Zastopnik zunanje ministrice je pozval ugodnega profesorja zagrebske poljedelske fakultete dr. Franješa k sodelovanju pri trgovinskih pogajanjih s Češkoslovaki. Z ozirom na znani sklep vodstva KDK, ki odvzeta vsako sodelovanje z oficijelnimi predstavniki današnjega režima; pa je prof. Franješ poziv odklonil.

Iz beograjskega političnega močvirja

Beograjski novinar očita Vukičeviću, da je on naročil, naj „Jedinstvo“ hujska proti Radiću in Pribičeviću

Zagreb, 21. septembra. h. Nocojšnje »Novosti« objavljajo pod naslovom »Senzacionalni dokumenti« zanimiva razkritja o predzgodovini 20. junija. Uvodoma navaja črnek, ki je izšel dne 13. septembra v zloglasnem beograjskem listu »Jedinstvo«, kjer se naglašalo, da bo preiskovalni sodnik, ki vodi preiskavo proti Punišu Račiću in tovarišem, zahteval, naj se izročita sodišču tudi bivši ministriški predsednik Velja Vukičević in predsednik Narodne skupščine dr. Ninko Perić, da bi se ustreglo izdajalcem iz KDK. »Jedinstvo« je v tej zvezi strahovito napadlo preiskovalnega sodnika Milutinovića, češ, da je pristal SDS in da vodi preiskavo skrajno pristransko. »Novosti« ugotavljajo, da je ta članek ostal večinoma neoprejen, oni pa, ki so ga slučajno prečitali, so že iz napada na sodišče mogli spoznati, da gre le za prozoren maneuver. Ni pa bilo jasno, kam meri verzija o aretaciji Velje Vukičevića in dr. Perića.

Beograjski dopisnik zagrebskih »Novosti« sedaj poroča, da se mu je posrečilo na podlagi avtentičnih informacij dognati ozadje tega manevra. Na beograjskem političnem trgu se je te dni pojavilo pismo, ki ga je pisal dne 9. junija, to je 11 dni pred zločinom v Narodni skupščini takratnemu ministru predsedniku Vukičeviću poslali novinar Pantelija Jovovića, član redak-

cije »Jedinstva« in bivši urednik vele-srbskega »Balkana«. V tem pismu navaja Jovović, da je odrežat (g. Vukičević) sporocil Vladi Ristoviću, naj »Jedinstvo« ne piše idejnih člankov, temveč naj raje stalno zahteva glavo Stjepana Radića in Svetozarja Pribičevića, češ, da je tudi v radikalnem klubu nastalo vrenje, tako da ni več mogoče tolerirati Radićeve in Pribičevićeve obstrukcije v Narodni skupščini in nune defetistične akcije v narodu, naperjene proti Beogradu in Srbiji. Prav tako je Vukičević naročil Ristoviću, naj vodi v svojem listu najodločnejšo borbo proti glavnemu odboru radikalne stranke in Nastasu Petroviću. Jovović polemizira z Vukičevićem o pravilnosti take taktike, priložuje se, da dobiva samo Ristoviću denar iz Vukičevićevega dispozicijskega fonda in zahteva podporo tudi za sebe.

Ko je prišlo to pismo v javnost in so zanj izvedeli tudi pristaši Velje Vukičevića, so si na vse mogoče načine prizadevali, da bi preprečili njegovo objavo. Da bi pa bili že v naprej omiliili vtis in postavili Vukičevića v nedolžno luč, so skombinirali verzijo o zahtevani aretaciji Velje Vukičevića in dr. Perića, da bi tako na eni strani nekako dokazovali, da se vrši preiskava neobjektivno in da je Jovovićevo pismo le produkt gonje KDK proti Srbijancem.

Novi kompromisni napor med radikali

Živahna akcija za kulisami. — Nepojasnjeno stališče Ace Stanojevića. — »Za vsako ceno je treba ohraniti enotnost radikalne stranke.« — Številne avdijske ministrov

Beograd, 21. septembra p. V borbi med radikalnim glavnim odborom in Veljo Vukičevićem je nastopilo danes navidezno zatistje. Na zunaj ni bilo beležitv nikakih važnejših dogodkov, tem živahneje pa se nadaljuje akcija za kulisami. Jutri popoldne se nadaljuje seja radikalnega klubskega odbora, ki pa, kakor vse kaže, tudi tokrat ne bo rodila nikakih pozitivnih rezultatov. Pristaši glavnega odbora se tudi jutrišnje seje ne bodo udeležili, ker smatrajo usodo Velje Vukičevića že za zapečateno. Vukičević mora po njihovem mnenju izginiti s površja, njegov politični sekretariat pa bo razpuščen. V vrstah glavnega odbora se celo pojavlja zahteva, da se mora Vukičević popolnoma umakniti iz političnega življenja ter odložiti ne samo mesto predsednika radikalnega poslanskega kluba, marveč odgovoriti se tudi svojemu poslanskemu mandatu.

Vukičeviću prijatelji uvidevajo, da za Vukičevića tokrat ni rešitve in le še iščejo načina, da bi mu omogočili kolikor toliko časten umik. Zadnje nade stavilo sedaj še na Ace Stanojevića, upajoč, da bo tudi tokrat zastavil svojo avtoriteto in omilil ekstremno stališče večine glavnega odbora. V tem pravcu zlasti posreduje Ilija Mihajlović, ki igra vlogo posrednika med obema taboroma. Podoba pa je, da so ostala doslej vsa njegova prizadevanja brezuspešna ter da tudi že sam ne upa mnogo na uspeh svoje akcije.

Ace Stanojević je danes ves dan konferiral s člani ožjega glavnega odbora. Glede na zopetne grožnje nekaterih najostrejših Vukičevićevih pristašev, da bo prišlo do razcepa stranke, če se člani glavnega odbora ne bodo udeležili jutrišnje seje klubskega odbora, so se novinarji popoldne obrnili na Ace Stanojevića, da se pri njem informirajo o situaciji v radikalni stranki. O svojih konferencah je Ace Stanojević izjavil, da se je posvetoval z vsemi svojimi prijatelji, da bi akcija, ki jo vidimo, končala z uspehom, predvsem pa da ostane radikalna stranka v sedanjih težkih časih kompaktna. Na vprašanje, kakšni sklepi bodo predlagani širšemu glavnemu odboru, je Ace Stanojević odgovoril, da je treba še počakati, da sliši mnenje pristašev iz notranjosti države. Jutrišnje seje klubskega odbora se najbrže ne bo udeležil. Ko pa so ga novinarji opozorili na grožnje vukičevićevcev, da bi to dovedlo do razcepa stranke, je Ace Stanojević s povzdignjenim glasom izjavil: Ker se je toliko govorilo o razcepu radikalne stranke, naj vam povem še to: »Radikalna stranka obstoja skoraj že 50 let. Koliko se je že govorilo o razcepu stranke, tolikokrat so nam že napovedali propast stranke, toda radikalna stranka se je doslej še vedno držala in pokazala toliko življenjske moči in uspehov, da verujem, da bomo tudi tokrat prebro, dili vse težkoče.«

Novinarji so se zanimali za mnenje Ace Stanojevića glede stališča vlade ter ga spraševali, ali bo po njegovem mnenju prišlo do kakih sprememb. »Kako to mislite?« je odgovoril Ace Stanojević. »Kombinacija bo ostala ker ima vlada večino. Mogoče pa je, da bodo spreminili in zamenjali nekatere resore.«

Z največjo napetostjo pričakujejo v beograjskih krogih ponedeljkovo sejo širšega glavnega odbora radikalne stranke. Po otvoritvi se bo podal Ace Stanojević poročilo o političnem položaju. V glavnem bo od nlezovega stališča odvisno, kako sklepe bo sprejel glavni odbor. Delo odbora bo razdeljeno na štiri sekcije.

Današnji beograjski listi se obširno bavijo s konfliktom v radikalni stranki in objavljajo celo vrsto izjav radikalnih pri-

vakov, ki se brez izjeme izražajo za to, naj se Vukičević in njegova okoličina popolnoma eliminirata iz stranke. Mnogo komentarjev je vzbudila zlasti izjava Milutina Dragovića, ki ugotavlja, da je Vukičević vrzel državo za 50 let nazaj. Tudi Velja Vukičević se je danes ves dan posvetoval s svojimi prijatelji, zlasti z dr. Lazo Markovićem, dr. Stojadinovićem, Vasiljem Trbićem in nekaterimi radikalnimi ministri.

Na dvoru so bili danes v avdijski ministar poljedelstva Vlada Andrić, ministriški predsednik dr. Korošec, zastopnik zunanjeje ministrice dr. Šumenković, ministar javnih del dr. Anželić, finančni minister dr. Subotić in vojni minister general Hadžić.

Marinković v Parizu

Pariz, 21. sept. p. Zunanji minister dr. Marinković je skupno s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim sinoči prispel v Pariz. Danes dopoldne je imel dr. Marinković dveurni sestanek s francoskim zunanjim ministrom Briandom. Kakor se zatrjuje, bo dr. Marinković počakal v Parizu na prihod grškega ministrskega predsednika Venizelosa, s katerim bo pričel pogajanja glede sklenitve prijateljskega pakta z Grčijo, na kar bosta oba skupno odstopovala v Beograd, kjer bo pogodba podpisana.

Podružnica Državne obrtne banke v Ljubljani

Beograd, 21. sept. p. V smislu sklepa upravnega odbora Obrtne banke kraljevine SHS, je njen ravnatelj Milan Dragić nocoj odstopoval v Ljubljano, da na licu mesta prouči možnost otvoritve podružnice ali izpostave Obrtne banke v Ljubljani. Podružnica bi obsegala teritorij ljubljanske in mariborske oblasti. Iz Ljubljane se bo na povratku ustavil v Zagrebu, kjer bo revidiral poslovanje tamosenje glavne podružnice. Kakor znano se namerava ustanovitev podružnice izvesti tako, da bi posle za enkrat vodila podružnica Državne hipotekarne banke v Ljubljani.

Veterinarski kongres v Skoplju

Skoplje, 21. septembra. p. Danes je bil tukaj odprt kongres Veterinarskega združenja kraljevine SHS. Udeležuje se ga nad 200 delegatov iz vse države. Po končanih formalnostih so bile izvoljene sekcije, ki razpravljajo o raznih strokovnih in taborovskih vprašanjih. Kongres bo trajal tri dni.

Velika avtomobilska nesreča

Sušak, 21. septembra. Danes dopoldne sta na ovinku pri Sv. Luciji trčila skupaj neki avtomobil in privatni avtomobil. V avtomobilu je bilo 20 domačinov, v privatnem avtu pa 5 nemških izletnikov. Oba avtomobila sta poškodovana, trije izletniki iz osebnega avtomobila in en potnik iz avtomobila pa so bili ranjeni. Odpeljani so bili v sušasko bolnico.

Tarifni odbor

Beograd, 21. septembra. p. Tarifni odbor je danes dokončal svoje delo. Soglasno je bilo sklenjeno, da bodo sekcije dne 26. t. m. zasledale v Zagrebu ter pri tej priliki zaslišale lokalne interese, zlasti o vprašanjih železniških tarif za les, za kemične izdelke, umetna gorilla, lake, olja, papir in cement. Na dnevnem redu zagrebskega zasedanja je tudi razprava o luških tarifah. Dne 10. oktobra se bo zopet vršila plenarna seja v Beogradu.

Lepi uspehi Društva narodov na gospodarskem polju

V debati o gospodarskih problemih so govorniki naglašali potrebo nadaljevanja započete delo na gospodarskem polju.

Zeneva, 21. septembra (Ze.). Danes dopoldne je skupščina Društva narodov razpravljala o delovanju gospodarskih organizacij Društva narodov v minulem letu. Govorilo je o tem vprašanju več govornikov. Nemški delegat Breitscheid je povdarjal, da so nasveti mednarodne gospodarske konference leta 1927 srečno začeli dela na tem polju, da pa je treba sedaj delati na to, da se priporočila te konference tudi v resnici izvedejo.

Češkoslovski delegat Veverka je povdarjal važnost rešitve mednarodnih problemov premoga, sladkorja in potrebo, da se zainteresira javno mnenje raznih držav za delo gospodarske organizacije Društva narodov. Francoski delegat Jouhaux je povdarjal potrebo pospešitve dela gospodarske organizacije Društva narodov, da se na ta način ugoti upravičenim težnjam delavskih mas in da se prej ko mogoče najde rešitev važnega problema premoga.

Francoski delegat Loucheur je očrtal gospodarsko delo Društva narodov in posledice mednarodne gospodarske konference na gospodar-

skem polju. Govornik je tekom svojega govora izjavil, da je bilo sklenjenih tekom zadnjih dveh let več trgovinskih pogodb, kar dokazuje, da je delovanje Društva narodov v veliki meri olajšalo trgovinske odnose med raznimi državami. Po mnenju govornika bi bilo potrebno, da se delo nadaljuje in najde rešitve za gospodarske probleme, ki so zelo njeni. Tako na pr. racionalizacija produkcije premoga in sladkorja.

Irski delegat O'Sullivan je izrazil nekatere pomisleke glede dela gospodarske organizacije Društva narodov, posebno glede problemov, ki se tičejo industrijskih držav. Govornik je izrazil svoje obžalovanje, da se ni vršila anketa glede krize v poljedelstvu in glede odredb, ki naj bi to krizo olajšale.

Popoldne se je sestal svet Društva narodov, ki je vzel na znanje sporazum med madžarsko in romunsko vlado, na podlagi katerega se bodo vršila med tema državama direktna pogajanja v smislu priporočil sveta Društva narodov o optantskem vprašanju.

Mussolini absoluten vladar nad Italijo

Pomen zakona o vrhovnem fašističnem svetu. — Poseganje v prerogative krone

Rim, 21. septembra. d. Zakon o velikem fašističnem svetu, ki je bil sprejet v sredo, pomeni dovršitev fašistične diktature v Italiji. Veliki fašistični svet je na več ur trajajoči seji sprejel ta zakon, ki uvaja najvažnejše institucije fašistične stranke v italijansko državno ustavo. Že v zakonu o volilni reformi je bila sankcionirana dejanska moč te vrhovne fašistične institucije. Veliki svet je dobil namreč pravico proučiti oficijelno listo poslancev ter jo definitivno sestaviti. S tem je bil v resnici postavljen nad senat in nad parlament. Najvažnejša novost pa je sedaj, da morajo veliki fašistični svet vprašati ne samo glede vseh zakon-skih predlogov, temveč tudi glede pravic kralja in prestolonasledstva ter glede vseh mednarodnih pogodb. List »Impero« pripo-

minja s pravico, da je veliki fašistični svet s tem prevzel funkcije kronskega sveta. Kolegij pod neposrednim vplivom Mussolinija dobi s tem zakonom najvišjo kontrolo nad vsemi odločitvami v državi.

Milan, 21. septembra d. Zakon, ki ga je sprejel veliki fašistični svet, ne uvaja samo to vrhovno fašistično institucijo v ustavo, temveč jo postavlja s suverenimi pravicami nad stranko, zbornico in senat kot edinega merodajnega in odločilnega posredovalca med krono in državo. Veliki fašistični svet prevzame od zbornice in senata vse važne politične prerogative, med njimi tudi določitev prestolonasledstva ter odobritev mednarodnih pogodb, ki določajo finančna bremena ali izpremembe državnega teritorija.

Grško-italijanski prijateljski pakt

je zasnovan po vzorcu nettunskih konvencij. — Tajna pogajanja med Italijo in Grčijo so se vršila že lani. — Zakaj je propadla grško-italijansko-turška zveza

Atene, 21. septembra. g. Kakor doznava naš dopisnik iz uradnega vira, vsebuje grško - italijanska prijateljska in arbitražna pogodba, ki bo podpisana v Rimu, uvod in 27 členov. Kar se tiče besedila pogodbe, odgovarja dobesedno med Jugoslavijo in Italijo meseca junija 1924 sklenjeni nettunski pogodbi. Italija in Grčija sta si pri re-dakciji pogodbe prizadevali, da se izogne-ta v besedilu vsaki točki, ki bi imela kako ost proti tretji državi. Kakor znano, so se predpogajanja vršila že med bivšim zunan-jim ministrom Mihalokopulosom in ita-lijansko vlado. Takratne nejasne politične prilike med Turčijo in Grčijo pa niso dopu-ščale, da bi tudi Grčija pristopila k ita-lijansko turški pogodbi, po kateri bi se ustanovila nekaka trojeveza. Dne 5. junija 1928 je Mussolini v svojem govoru v ita-lijanskem senatu podpiral dobre odnose je med Rimom in Atenami ter je izjavil, da bo v kratkem času prišlo do pomembnega

zblizanja med obema državama. Tudi Venizelos je v svojem programitičnem govoru v Solunu izjavil, da je grška vlada vedno pripravljena skleniti pogodbo z Italijo. V zvezi s tem govorom grškega ministrskega predsednika je italijanski poslanik v Atenah posepil Venizelosa ter se mu je v imenu Mussolinija zahvalil za izraze simpatije do Italije ter je povdarjal, da bo sodelo-vanje Grčije na vzhodu igralo veliko ulogo. Nato so se pričela pogajanja, ki so tako napredovala, da se je že avgusta meseca mogel konstatirati ugoden rezultat. Itali-janski ministriški predsednik je porabil to priliko ter povabil Venizelosa v Rim. Ves čas tajnih pogajanj si je Grčija prizadevala preprčati vlade v Parizu, Londonu in Beogradu o mirolnem značaju pogodbe. Samo vročinska epidemija v Grčiji je prepre-čila, da bi se Venizelos odzval povabilu Mussolinija. Zato je bil podpis pogodbe od-goden do 24. septembra.

Pred važnimi spremembami v poljski vladi

Obsežna rekonstrukcija vlade. — Vsa važna mesta bodo zasedena z novimi ljudmi. — Istočasno se zopet izvrši revizija ustave

Varšava, 21. septembra. d. V krogih, ki stoji blizu vlade, so bile večeraj razširjene govorice, da je treba v kratkem pričakovati rekonstrukcijo kabineta. Ministriški predsednik Bartel hoče iz zdravstvenih razlogov odstopiti, obdržal pa bo še svoj poslanski mandat. Kot njegov naslednik se v prvi vrsti imenuje polkovnik Slavek ki je sedaj predsednik poslanskega kluba, vladnega blo-ka. Kot drugi kandidat za ministrskega predsednika se imenuje prosvetni minister Svitalski eden od inijimnih prijateljev P-l-skega. Zunanji minister Zaleski bo odšel za poslanika v London. Kot bodoči zunanji minister se na prvem mestu imenuje knez Janus Radziwiłl ki je zagovornik koncilijant-nejšje politike napram Nemčiji in Rusiji. Govori se tudi o kandidaturi sedanjega poljskega poslanika v Londonu Knolla, ki je ob majskem prevratu vodil poljsko zunanjo po-litiko. Dalje se omenja tudi poslanik v Mo-skvi Patek Tudi poštni minister Miedzinski bo najbrže izmenjan.

Praga, 21. septembra. d. K vestem o rekonstrukciji poljskega kabineta doznava poročevalec »Prager Presse«, da do rekonstrukcije ne bo prišlo pred dvema mesece-ma, ker mora Bartlova vlada najprej spravi-ti pod streho proračun ter zakonske od-redbe za izboljšanje trgovinske bilance. Po-let tega mora deloma izpremeniti tudi ustava. Šele potem bo mogoča rekonstruk-cija vlade. Domneva se, da bo do izpre-membe ustave prišlo že pred državnim praznikom dne 11. novembra. S to izpre-

membo se bodo pred vsem še bolj razširile pravice državnega predsednika ter vnovič zmanjšala odgovornost ministrov pred pa-rlamentom. Nekatere opozicijske stranke bo-do s svojo odsotnostjo omogočile sprejem tozadevnih predlogov ter bodo prisiljene k poslušnosti že s tem da je 11. novembra skli-kan v Varšavo kongres strelskih organi-zacij na katerega se pričakuje okrog 100.000 strelcev, ki so brezpogovorno vdani Pilsudske-mu. Do tega dne bo najbrže že izvršena rekonstrukcija kabineta.

Atentat na rimskega kardinala

Rim, 21. sept. h. Proti katoliškemu inštitutu kardinal Ferrari v Milanu je bil davi ob 4 izvršen bombni atentat. Bilo je nekaj materialnih škod. Osebe niso bile ranjene. Storitca še niso našli.

Značilen incident v ČSR

Bratislava, 21. sept. d. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da se predsednik Masaryk ne bo udeležil odkritja spomenika nreva češkoslovaškega vojnega ministra Střevnika. Vzrok za to je ta, da bodo od svečanosti izključene narodnostne manjši-ne, vsled česar mesto Bratislava pri sveča-nostih ne bi igralo nobene vloge. Odpoved Masaryka se smatra za demonstracijo proti postopanju slovaškega narodnega sveta napram manjšinam. Poleg tega tudi niso povabili dr. Beneša, kar se tolmači kot od-por ultranacionalističnih čeških in slovaških krogov proti dr. Benešu.

Odličan nastop našega generala v Ženevi

Sprejet je bil predlog generala Nenadovića glede obvezne medsebojne pomoči v slučaju nenadnega napada

Beograd, 21. septembra. p. Kako poročajo iz Ženeve, je imel naš delegat general Nenadović na današnji seji odbora za razorožitev referat o načrtu pogodbe za medsebojno pomoč v slučaju napada. V svojem govoru se je zlasti zavzemal za to, da pride v pogodbu posebna določba, ki bo predvidevala za slučaj nenadnega napada prizadejati državni takojšnjo pomoč vseh ostalih pogodbenic. General Nenadović je v svojem govoru opozarjal na strahote bodočih vojn in povdarjal, da bi moglo vsako zavlačevanje dovesti do katastrofalnih posledic. Njegov govor

so vsi člani komisije živahno pozdravljali. Naslednji govorniki, poljski in rumunski delegat ter francoski delegat Boncour, so se pridružili Nenadovičevim izjavam ter se zavzemali za to, da bi bil njegov predlog v celoti sprejet v pogodbo. Upiral se mu je edino italijanski delegat, zaradi česar je predsedujoči grški delegat Politis predlagal kompromis, ki pa temelji v glavnem na predlogu generala Nenadovića. Po seji je imel Nenadović daljšo konferenco z dr. Benešem, ki je predsednik odbora za redakcijo te pogodbe.

Konfuzne beograjske izmišljotine

Odgovor posl. Vilderja na zlobnoneumne senzacije o njegovem bivanju v Pragi

Zagreb, 21. septembra. r. Pod naslovom »Poslovi g. Vilderja« je prisel naša današnja »Politika« svojevrstne informacije o Vilderjevem bivanju v Pragi. List zatrjuje, da je posl. Vilder v Pragi iskal posojilo, ki naj bi služilo za propagandne smotre KDK. Nadalje navaja »Politika«, da je posl. Vilder skušal v Pragi skleniti veliko kupčijo, zahtevajoč uvozno dovoljenje za neko hrvatsko tvrdko ki bi iz Jugoslavije transportirala v Češkoslovaško 500 vagonov slada za pivo. A vse to da mu ni uspelo.

Na vse to iz trte izvirno poročilo praškega informatorja je posl. Vilder dal odgovor: »Kot sem se nedavno podal v Prago, nisem nikjer prijavil svojega odhoda, a kaj še, da bi mu pripisoval poseben političen značaj v obliki nekake »misije«. Ko so me nekateri praški novinarji poiskali in vprašali, kaj je razlog mojeg obiska, sem povdaril enako kakor tudi pozneje v Zagrebu, da sem prišel v Prago po svojih privatnih opravkih. Mojemu potovanju je torej javnost sama pripisovala nekaj pomena edino zbog izjemnih in abnormalnih razmer, v katerih se nahaja naša država.

Popolnoma depolarizirana je torej trditve našega anonimnega informatorja, da jaz v Pragi s svojo politično mislijo nisem »uspeš« Pri prezidentu republike g. Masaryku nisem mogel biti sprejet, ker za avdienco sploh nisem. Navadna izmišljotina je, da sem avdienco želel in da sem bil »odbijen«. Saj g. Masaryk sedaj sploh ni v Pragi.

Resnica je le, da me je urad prezidentovega tajnika dr. Samala telefonično našel in me je sporočil, da me tajnik dr. Samal prosi, da takoj pridem k njemu.

Res je nadalje, da sem svoje bivanje v Pragi porabil za razgovor z mnogimi češkoslovaškimi politikami, med katerimi so nekateri moji stari osebni prijatelji. Te svoje pravice, da informiram in da se informiram, si ne dam odvzeti od nikogar. Samo nečista vest današnjih oblastnikov se plaši vsakega koraka opozicijskih politikov v inozemstvu. Čeprav imajo v inozemstvu svoje poslane, konzulate, agencije in svoje opozicijske fondne — jih vsak šušlja od strani opozicije do skrajnosti vznemirja.

Anonimni informator je tako zmeden, da hoče mojemu potovanju v Prago pripisati pravcati veleizdatniški značaj, na drugo plat pa šepeče, da sem v Pragi prav za prav iskal »posojilo« za »propagandistične smotre KDK«, a razen tega še »uvoznicu za 500 vagonov slada za pivo«. Prevelika mislija za one tri dni, g. anonimni informator. Bil bi lahko še dodal, da sem poslednji dan prisostvoval konjskim dirkam in da sem celo stavil na nekatere konje!

Na srečo države in Korošec-Vukičevićeva vega režima javlja anonimni prislušnik, da v nobenem poslu nisem uspel. Ne bi niti posojila niti slada! Baš kakor da sem finančni minister Vukičevićeva režima.

Hvala za uvrstitve.

V Ameriki še vedno razsaja vihar

Doslej je napravil tornado že nad 100 milijonov dolarjev škoda. — Obupen položaj v prizadetih pokrajinah

New York, 21. septembra d. Po zadnjih vesteh je bilo pri zadnjem viharju ubitih nad dva tisoč oseb. Na Floridi povzročena materijalna škoda se ceni na 100 milijonov dolarjev. V okrajnih Palm-Beach in Everglades je bilo proglašeno obsežno stanje. Tudi v New Yorku je v četrtki divjal močan vihar. Več oseb je bilo ranjenih. Cestni promet je bil ustavljen.

Vsekar je zadnji tornado ena največjih katastrof, ki je zadela Florido. V sredo in v četrtek so za silo zopet vzpostavili brezovne in telefonske zveze. Človeških žrtev v Floridi je po dosedanjih ugotovitvah 500. Ni pa izključeno, da se bo to število, ko bodo znane vse podrobnosti, zvežalo na 1000. Mesta na jezerskem ozemlju pri Okeechobee so očividno najbolj prizadeta. Vsi kraji na obali jezera so bili poplavljeni. Pri tem je umrlo več sto oseb. Položaj prebivalstva je katastrofalen. Zavladala je la-

kota, ker premanjuje celo kruh. Obstoje nevarnost, da bodo izbruhnile težke bolezni. Že sedaj javljajo o mnogih slučajih pljučnice, ker manjka prebivalstvu obleka. Število oseb, ki so brez strehe, se ceni na 23.000.

Orkan je dosegel tudi New York. Vihar je divjal s hitrostjo 80 milj na uro. Povsod je bil ustavljen promet. Pešci so morali s ceste pobegniti v hiše, ker bi jih bil silni vihar vrzel na tla. Vihar je divjal zlasti v krajih na Long Islandu, kjer je napravil na poslopih veliko škoda. Promet v pristanišču je bil za nekaj časa ustavljen.

Pariz, 21. septembra (pa.) Francoski ministrski svet je sklenil, da odpotuje na otoke Antile, ki so bili težko prizadeti po zadnjem orkanu, pomožno ekspedicijsko. Francoska vlada bo zahtevala za žrtve orkana sto milijonov frankov kredita.

Nove forme fašistične diktature

Veliki fašistični svet je na svoji zadnji seji napravil sklepe, ki pomenijo nadaljnjo utrjevanje fašistične diktature v Italiji. Da jih je sklenil dosedaj šele najvišji organ fašistične stranke, nič ne pomeni, zakaj nikakega dvoma ne more biti, da jih bo zbornica s senatom v najkrajšem času sprejela ter da dosežejo sankcijo. Saj tvorijo oblast v parlamentarnem zastopstvu prav tisti ljudje, če ne osebno, pa gotovo politično, ki sklepajo v fašistični stranki; z veljavnostjo sklepov najvišjega fašističnega političnega organa se mora tedaj brezpogojno računati.

Vrhovni svet fašistične stranke si z njimi prilašča tudi legalno najvišjo odločitev v vseh vprašanjih, ki se tičejo državnega življenja in ki sicer v modernih državah spadajo v področje parlamenta. Prav za prav je taktično fašistična stranka vse to imela že sedaj, zakaj o vseh važnejših in tudi malo važnih zadevah so odločali vodje fašizma absolutno. Ali sedaj postane njihova kompetenca tudi zakonito regulirana in fašistična diktatura postane tudi zakonito utrjena.

Prva posledica nove uredbe bo, da postane parlament nepotreben, odnosno da se degradira na malo pomembno posvetovalno ali strokovniško korporacijo. Sicer je že sedaj pomenil fiktivno skrajno malo in je bil stvarno le malo razširjena strankina zbornica. Usoda italijanskega parlamenta, v kolikor je sploh še mogoče o njem govoriti, je s tem zapetena.

Sistem fašistične diktature se s tem izpolnjuje do skrajnosti in stopa v še hujše nasprotje z modernim demokracizmom in parlamentarizmom. Vsa kulturna Evropa stoji s svojimi simpatijami na protifašistični strani in ostro sodi ter obsoja fašistični režim. Fašizem se za to ne briga in gre svojo pot brez ozira na duh časa in stremeljenja moderne dobe, ki pomenijo spoštovanje osebnosti in njenega naziranja in željo dati vsem, velikim in majhnim skupinam

zastopstvo ter jim omogočijo udeleževanje v javnem življenju.

Dosedanji fašistični sistem je vsaj do neke mere upošteval politične manjšinske skupine. Točneje bi se reklo: ne upošteval, marveč toleriral; imelo so še toliko zastopstva, kolikor so si ga priborili kljub najhujšemu terorju režima. Fašizem pa jih ni mogel popolnoma zatreti, da bi bila njihova vplivnost, njihova možnost udeleževanja skoroda enaka ničli.

Z novo uredbo bo tudi tega minimalnega zastopstva konec in politične manjšine, ako smemo rabiti ta izraz za ostanke prejšnjih političnih strank, ki so kljub vsemu še obdržale senco lastne eksistence, bodo morale iz političnega življenja popolnoma izginiti. S tem seveda ni ničesar rečenega o številu njihovih pripadnikov, zakaj diktatura fašistične stranke ne pripušča o tem nikakega razmišljanja.

Z izločitvijo političnih strank so prizadele tudi narodne manjšine, ki bodo izgubile sedaj še ono zadnjo senco političnega obstoja, ki jim je še ostala. Ostane samo še fašjo, samo še uniformirano javno mnenje, ki se bo kratkoročno diktiralo iz majhnega kroga ljudi okrog Mussolinija.

Vse to bo imelo seveda za posledico nadaljnjo poostreje nasilnega režima in naši nesrečni sorodniki onstran državnih meja doživijo v kratkem še hujše persekucije in zatiranja, če je mogoče seveda o stopnjevanju sploh govoriti.

Ali razvoj modernega življenja se ob Italiji ne bo ustavil. Še nikdar se ni v zgodovini obdržal sistem, ki je prišel v nasprotje z duhom časa, so prirodni razvoj narodov. Zato je nemogoče, da bi ravno fašizem premagal čas in ustavil razvoj. Ta ga bo podrl in uničil, kakor je bil uničil že toliko zastarelega.

Razširjenje hamburške luke

Hamburg, 21. septembra. (be.) Hamburško mesto je sklenilo, da bo razširilo hamburško luko in posebno petrolski luko v luki »Vulkan«, ki bo s pomočjo predora zvezana z mestom. Pristaniška dela bodo veljala okrog 120 milijonov mark.

„Malo več lojalnosti“

Malo odgovora g. dr. Brejcu

G. dr. Brejc se čuti prizadeteja po naši konstataciji, da je bil kot zastopnik ljubljanskega in sarajevskega škofa pripravljen pristati na spremembo zaporne kazni dr. Birsje v denarno globbo pod pogojem, da se mu izplača po našem in dr. Birsje mnenju ogromen honorar 50.000 Din.

G. dr. Brejc se izgovarja, da je njegov kolega ta ekspanzar priznal za »primeren« in zamerja dr. Birsji, da ni pristal na njegov predlog, da ekspanzar določi odvetniška zbornica. Predvsem: odvetniška zbornica ni organ za določanje ekspanzarjev, temveč je po zakonu v to določeno sodišče. In dr. Birsja je predlagal, naj objektivno sodišče določi dr. Brejcu odvetniško nagrado. Ta povsem upravičen predlog pa je dr. Brejc odbil, akoravno ni nobenega razloga dvomiti, da je sodišče edino kompetentno objektivno oceniti višino dr. Brejčevega odvetniškega zaslužka.

Izgovor, da je stanovski kolega »priznal« primernost ekspanzarske zahteve g. dr. Brejca, seveda ne more biti merodajen za dr. Birsjo in naše mnenje, da je dr. Brejčev zahtevek bil pretiran. Ako bi sodniki, ki niso nič manj intenzivno sodelovali pri današnji sodbe kakor dr. Brejc, pri zastopanju interesov svojih klientov imeli svoje plače urejene po tarifi 50.000 Din, kakšne bi morale biti potem njihove plače? Gospod dr. Birsja in mi vztrajamo pri svojem mnenju glede višine zahtevane nagrade ekspanzarja in g. dr. Brejc žal ni iznesel nikakršnega argumenta, ki bi nas mogel uveriti o nasprotnem.

A reči moramo še nekaj. Glavni naš očitek v dotičnem članku ni bil tako enostaven, kakor to g. dr. Brejc predstavlja. Mi smo dovolj jasno, akoravno diskretno, podčrtali to, da je ogromni ekspanzar bil zahtevan kot pogoj za pomilostitev novinarja, urednika, ki je v izvrševanju svoje novinarske dolžnosti in v polni dobri veri napisal članek, zaradi katerega je bil obsojen, ker mu je postopanje vlade odvzelo možnost izvesti dokaz resnice. Tu gre torej za poseben primer in v kulturnem svetu je navada, da se novinarski konflikti s tiskovnim zakonom ne gledajo zgolj s stališča odvetniških ekspanzarjev. Morda sedaj g. dr. Brejc razume, zakaj je šel dr. Birsja raje »sedet« (kakor se razposajeno izraža dr. Brejc), nego da bi bil pristal na njegove pogoje. Mi pa obžalujemo, da se v klerikalnem taboru in zlasti v klerikalni žurnalistiki ni našel nihče, ki bi bil dr. Brejcu to obrazložil.

Kar se tiče našega članka o predmetu in poteku tožbe obeh škofov proti dr. Birsji, najodločneje zavračamo očitke dr. Brejca o zavijanju in potvarjanju. Mi smo objektivno in skoz in skoz resnično povedali, zakaj je bil dr. Birsja obsojen, in pozivamo g. dr. Brejca, da nam pove, kje smo zavijali in potvarjali. Ako tega ne stori, si bo g. doktor Brejc kot izkušen odvetnik že sam našel kvalifikacijo svojega postopka.

Tudi mi zaključujemo z latinskimi izreki, ki ni nič manj originalen nego dr. Brejčev »Sapienti sat!«, namreč: Si tacuisses...

Ureditev beograjskih parkov na državne stroške

Nedavno je »Politika« prinesla hvalisavo poročilo o ureditvi beograjskih parkov Topčidera in Košutnjaka; iz poročila se razvidi, da je pisano ali inspirirano iz generalne direktije šum, ker se v članku hvalijo uradniki te direktije kot posebni veščaki, kadar je treba najti denar za beograjske parke. Ti uradniki so namreč dosegli, da je bilo sprejeto v finančni zakon pooblastilo, da se za ureditev Topčidera in Košutnjaka določi 1.600.000 Din iz čistega dobička režijskega poslovanja v državnih gozdovih. Od te vsote je dosedaj v petih mesecih potrošeno skoro cel milijon dinarjev za izvajanje raznih ostankov in gnojia iz parkov, za dvakratno dnevno čiščenje ceste skozi Topčider, za preureditev Konaka kneza Miloša in za zidavo raznih paviljonov. Ostanek 600.000 Din pa mislijo porabiti takole: Iz Dalmacije so naročili palm in drugih tropskih rastlin za 50.000 Din, Milošev konak bo preurejen v muzej za šumarsko industrijo in lov, na vrhu Košutnjaka pa bodo postavili veliko moderno restavracijo. Razen tega se bo v vohod v Topčider, kakor tudi vsa topčiderska cesta popravil in na novo preuredil. Za vse te preureditve bo seveda razpoložljivih 600.000 Din, zlasti pri znanem beograjskem gospodarstvu mnogo premalo, zato bo pa moralo ministrstvo za šume zopet najti kako pot, da pokloni Beograščanom še nove stoštočake državnega denarja.

V pravno urejenih državah se taki prebitki od režijskega poslovanja porabljajo za koristne naprave v gozdovih in bi se z vsoto 1.600.000 Din lahko zgradilo 30 do 40 km novih cest v težjem ali 90 do 100 km v lažjem terenu skozi državne gozdove. Na ta način bi se znatno dvignili dohodki državnih šum, pa tudi brezposelni bi dobili za službo. Po pravih šumarske znanosti parki niso predmet gozdnega gospodarstva, današnji režim pa mirno trosi tudi dohodke gozdarstva za luksuzne parke in mestna sprehajališča.

Čin partizanskega nasilstva in grde nehvaležnosti

Kako in zakaj so klerikalci odstranili predsednika Pokojninskega zavoda za nameščenice v Ljubljani

Ne poteče nobeden dan brez sramotnega nasilstva, krivice ali partizanstva klerikalcev. Javili smo, da je klerikalni minister za socialno politiko kar čez noč »razrešil«, t. j. vrpel na ulico predsednika Pokojninskega zavoda za nameščenice dvornega svetnika Frana Vedernjaka ter je na to mesto imenoval klerikalnega ekspozenta bančnega uradnika Alojzija Vrtovca.

»Slovenec« potuhnjeno opravičuje to grdobijo, češ, da je predsedniku Vedernjaku potekla petletna funkcijska doba in je dosegel starost 73 let. Prva navedba naj bi aktu klerikalnega ministra dala izgled polne korektnosti, druga naj bi izzvala domnevo, da je postalo g. Vedernjaku breme predsedništva že pretežko. Tako neiskreno in lažljivo se zna obnašati le klerikalci. Petletna funkcijska doba predsednika Vedernjaka namreč ni potekla; po običajih, ki so v kulturnem svetu priznani, bi se bilo to zgodilo šele s konstituiranjem nove uprave Pokojninskega zavoda, za katero pa se bodo volitve šele vršile! Prav posebna nesramnost pa je izgovor na starost g. Vedernjaka, ko je notorično, da vrši predsednik Vedernjak svoje posle z izredno vestnostjo in v polni svežosti in prožnosti duha in telesa. Njegova odstranitev je vrh vsega čina najgršje nehvaležnosti napram možu, ki ima za Pokojninski zavod in zlasti za upravo njegovega premoženja največje zasluge.

Pa kaj klerikalni obziri na zasluge, kadar gre za to, da se zadosti slepim partizanskim strastem in strankarskim računom.

Čsl. parlament

Praga, 21. sept. h. Poslanska zbornica je danes zasedala od jutraj do 9. zvečer. Ko bo debata končana se bo po enournem odmoru vršilo glasovanje o novelizaciji socialnega zavarovanja. Seja se ne bo prej zaključila, dokler ne pride do definitivnega rezultata, tako da se računa, da bo seja trajala preko polnoči. Debata, ki je stvarna, poteka popolnoma mirno.

Provizorična rešitev optantskega spora

Zeneva, 21. septembra. d. Madžarsko-rumunski optantski konflikt je provizorno rešen. Sporazum obsega naslednje točke: Obe vladi vztrajata na svojem pravnem stališču, skleneta pa, da se bodo sestali njuni zastopniki najbrže v kakem avstrijskem mestu k direktnim pogajanjem. Svet Društva narodov bo izrekel upanje, da bodo ta direktna pogajanja uspešna, ter bo obenem sklenil, da bo zadevo ponovno stavil na dnevni red sveta Društva narodov, ako se ne bi dosegel sporazum. Romunija je ta sporazum, ki se je dosegel s posredovanjem višjih uradnikov Društva narodov omogočila s tem, da se je odrekla zahtevi, da bi se zvezalo vprašanje reparacij z optantskim vprašanjem.

Pomorski razorožitveni problem

London, 21. sept. (lo.) Ameriški listi so objavili tekst pisma, ki ga je poslal francoski zunanji minister francoskim diplomatskim misijam o vsebini angleško-francoskega pomorskega kompromisa. K tej objavi se poluradno sporoča: Kakor že znano je bila objava uradnega besedila tega dogovora odložena toliko časa, dokler ne pridejo odgovori drugih glavnih pomorskih vesil, katerim je bil angleško-francoski pomorski sporazum v celoti poslan in vpogled. Ta sporazum naj bi služil tudi za podlago razpravi na razorožitveni konferenci. V nasprotju z vestmi, ki se v gotovih političnih krogih vedno ponavljajo, je treba pripomniti, da je bil angleško-francoski sporazum sporočen ameriški, japonski in italijanski vladi v celoti že pred nekaj tedni. Japonska in italijanska vlada sta odgovorili Parizu in Londonu, da smatrat vsebino sporazuma za pripravno podlago za nadaljnje razpravljanje o razorožitvenem vprašanju. Ker pa še ni prišel odgovor iz Washingtona je bila objava sporazuma odložena na poznejši čas, kakor je to običajno v sličnih slučajih. Zal je normalna procedura povzročila v tem slučaju celo vrsto neutemeljenih vesti o vsebini in ciljih tega sporazuma. Resnica je, da je bil napredek dela pripravljalne komisije za razorožitveno konferenco da dolgo časa zakasnel, ker so nastale med interesiranimi vesilami glede določitve tonaže vojnega brodoma velike difference.

Drobiž z vseh strani

Berlin, 21. sept. (be.) Zrakoplov »Zeppelin« je pristal sinoči po poskusni vožnji, ki je bila dolga 1000 km v Friedrichshafenu. Madrid, 21. sept. (be.) Iz zoološkega vrta je pobegnil severni medved, ki je povzročil med občinstvom veliko paniko. Končno so medveda ustrelili.

Lodz, 21. sept. (be.) Tu je prišlo stavkati 50.000 tekstilnih delavcev.

London, 21. sept. (be.) Včeraj so poskušali zlikovci razstreliti londonski most Blackfiard. Poskus se je ponesrečil, ker je vžigalca nit prehitro ugasnila.

Berlin, 21. sept. (be.) Policija je aretirala v Mainzu zločinca, ki je umoril v brezovlaku Berlin-Bremem ravnatelja Nordmanna.

Berlin, 21. sept. (be.) Romunija je priznala albansko kraljevino.

Bagdad, 21. sept. d. Letalec Hünefeld je včeraj ob 8.30 pristal na tukajšnjem letališču.

Berlin, 21. septembra (be.) Prihodnji teden obišče zrakoplov Zeppelin Berlin. Polet v Ameriko se ne bo izvršil pred 20. oktobrom. Kljub temu so se pospešeno pripravljale na polet.

Atene, 21. septembra (be.) V Atinah so poročili iz obsele v Atinah, da na tro-pični merici 600.000

Kako delajo v nemških državnih uradih

Berlin, 21. sept. d. Kako javlja »Deutsche Zeitung«, se je te dni vršila v notranjem ministrstvu konferenca o ureditvi delovnega časa v državnih uradih. Uradniške organizacije zahtevajo za vse državne urade uvedbo šurnika, dočim so doslej delali po 9 in 10 ur na dan. Po dosedanjem poteku pogajanj bo splošno uveden šurnik, le za nekatere urade, ki služijo predvsem prometu s strankami, bo še nadalje veljal dosedanj podaljšani delovni čas.

Češki učitelji gluhome dece v Sloveniji

Beograd, 21. septembra. p. Jutri prispe v Beograd 90 učiteljev gluhome dece iz Češkoslovaške. Posetili bodo vse zavode za gluhomece v naši državi in pridejo 29. t. m. v Ljubljano. Iz Ljubljane bodo napravili izlet v Koperje, kjer si bodo ogledali tamošnji zavod za slepo in gluhomece. Dne 2. oktobra odpotujejo nazaj v Prago. Za časa svojega bivanja v naši državi bodo gostje Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Afera našega poslanstva v Budimpešti

Budimpešta, 21. septembra. g. Danes se je pred tukajšnjim kazenskim sodiščem vršila razprava proti tajnici trgovskega oddelka jugoslovenskega poslanstva Silvii Magdoli, ki jo je ogradil trgovski ataše Anton Sora, čigar soproga je dobivala od tajnice pisma, da se jo hoče ataše odkrižati in da dvori njej (namreč tajnici). Ko je soproga atašaja prišla v urad, jo je tajnica napadla ter ji rekla, da kot tujka nima pravice priti v urad. Pri razpravi je tajnica skušala tajiti, da je ona pisala ta pisma. Obsojena je bila na 300 pengö.

Napad na braziljskega konzula v Berlinu

Berlin, 21. septembra. d. Ze več tednov so Hakenkreuzlerji ponosno napadali posante, o katerih so mislili, da so židje. Pri tem pa so napadali pomotoma tudi ne-arijce, med njimi braziljskega konzula, ki so ga na glavi težko ranili. Zadeva bo imela še diplomatske posledice.

Angleški princ v zaporu

Berlin, 21. septembra. (be.) Ameriški listi poročajo, da je bil na krovu angleške križarke »Durban« kaznovan najmlajši sin angleškega kralja na 30 dni zapore, ker se je bavaval v Los Angelesu dva dni v družbi filmskih zvezd, ne da bi imel dovoljenje zapustiti ladjo.

Lep uspeh koncerta Berlinčanov

Koncert berlinskega simfoniskega orkestra so je vršil sinoči v Ljubljani v veliki dvorani Unionsa ter je uspel, kakor je bilo pričakovati, nad vse sijajno. Uspeh šestih točk je bil naravnost velikanski in je publika navdušeno pozdravljala umetnika. Dirigent in orkester sta prejela zlat venec. Podrobnejše poročilo o koncertu sledi.

Danes! Senzacija!

Harry Piel

!!! v Elitnem kinu Matica !!!

Hmeljski trg

Zatec, 21. sept. h. Na deželi so nakup nadaljuje. Pri mirni tendenci se je plačalo za 50 kg 2000 do 2300 Kc.

Nürnberg, 21. sept. h. Promet je danes znašal komaj 100 bal. Plačalo se je za blago tretje kvalitete za tržni in gorski hmelj 150 do 175 mark. Za prva Hallertauer 270 mark, za tretjo kvaliteto virtemberškega hmelja pa 218 mark. Hallertauer je za 50 odst. prodan.

Naši kraji in ljudje

Dr. Fran Papež z - 9 križi

Jubilej najstarejšega slovenskega odvjetnika.

»Kar je nad 60 let, je vse prigolufano,« tako je pol šaljivo pol resno trdil pokojni dr. K.

Potemtakem si je današnji jubilar »prigolufal« celih 30 let z zmernim in strogo odmerjenim življenjem.

Dr. Fran Papež, najstarejši izmed živih odvjetnikov v Sloveniji, najbrž pa tudi v vsej naši državi, se je rodil dne 22. sept. 1838. v Mokronogu, kjer je bil oče zdravnik. Ded je bil premožen usnarj v Brusnicah pod Gorjanci ter je imel v Novem mestu kar 5 svojih hiš. Naš jubilar je prišel že s 7. letom v Ljubljano v normalno. Stanoval je pri svojem stricu Gutmannu, ki je bil »erster Magistratsrat«. V Ljubljani je

Ferdinanda. Učenci smo nosili nekaj časa beli trak v gumbnici, dokler nam ni šolska oblast tega prepovedala.

O svojem študiranju v Novem mestu pripoveduje: »Profesorji so bili sami oo. frančiškani. Pouk je bil nemški, kar je bilo za marsikaterega profesorja hudo, ker sam ni znal dobro nemški, da smo se dijaki, ki smo znali nemški že z doma, morali smejati. Smo pa imeli tudi učitelje, ki so bili popolnoma kos svoji nalogi, kakor pater Bernard Vouk v matematiki in fiziki, pater Lacko Horvat v slovensčini in latinščini i. dr. Učili smo se tudi francoski. Učil nas je pater Aquimus Ramota, ki je bil poprejši francoski artiljerijski častnik. Najdražji tovariš mi je bil Gusti Fabiani, lani v Ljubljani umrli pater Placid.

Nekoč sta s tovarišem Hochmeierjem hotela zapaliti umetniški oglej na čast Juliji Scheuchenhut, hčerki Primcove Julije. Slatla s smodnikom pa se je že pri »generalmi skušnji« užgala, da je očgalo Hochmeierja po vsem obrazu k sreči brez hudih posledic. O svojem namenu pa sta fanta znala molčati, da tudi lepa Julka ni zvedela za tiha čestitica.

Sploh se naš jubilar najraje spominja svojih sošolcev, ki so seve že vsi v večnosti, kakor tudi obeh prijateljev — slikarjev Jurija Šubica in lani umrlega profesorja Franceta; saj se je tudi sam uspešno ukvarjal s slikarstvom. Posebno iskren prijatelj v mladinskih letih mu je bil Nand Trenz, čigar starši so imeli gradič Dražgoše ob Krki. Nekoč sta fantiča utrjena po dahiših holi v gozdu zaspała in so ju prestrašeni starši šele po večurnem iskanju našli trdno speča. Trenz, dasi mlajši od našega jubilanta, je umrl lani v visoki starosti kot upokojeni generalštabni zdravnik.

Zanimivo je jubilarntovo pripovedovanje, kako sta z bratom Gothardom lovila rake v Krki, kako so avstrijski komisariji po novomeški okolici obdelavali kmete, da bi podpisali državno posojilo, ki je imelo uradno ime »freiwilliges Zwangsdarlehen«. kako sta z Galetom potovala iz Mokronoga na Bučko, obiskala v Škocjanu patra Walrauna, ki ju je pogostil z bohinjskim sirom, katerega je imel tri tedne v platno zavitega in v gnojlu zakopanega, nato pa ju brezsrčno napolil z vinom.

Kakor povedano, je naš jubilar dosegel tako visoko starost z zmernim življenjem ob neprestanem delu. Ob nedeljah, praznikih in prostih popoldnevih pa je redno delal pešizlete v okolico, najčimže na Šmarno goro, ki jo je obiskal povprečno vsako leto po 100krat.

Častitljivemu 90-letniku želj vsa slovenska javnost, da bi »ogolufal« ljubega Boga še za 10 let.

20letnica septembrskih dogodkov v Celju

Celje, 21. septembra. V glavni dvorani Celjskega doma se je v četrtek 20. t. m. vršil spominjski večer na žalostne dogodke, ki so jih pred 20 leti povzročili Nemci pod zaščito avstrijskih oblastev in ki so zahtevali v Ljubljani dve nacionalni žrtvi Lundra in Adamiča. Med navzočimi smo opazili vse sloje; zlasti mnogo je bilo mladine. Videli smo tudi že osiwele narodne bore, ki so bili v Celju pred 20 leti očividci divjih napadov organizirane nemške tolpe iz vsega bivšega Spodnjega Štajerja.

Spominjski večer, ki so ga priredili celjski Sokol in obe podružnici Ciril-Metodove družbe, je otvoril g. dr. Mejak, Sokolov

prosvetar in bivši član Kluba naprednih akademikov v Celju, torej društva, ki je 20. septembra 1908. priredilo v prid Sokolskemu domu v Gaberju veliko narodno veselico v vseh prostorih celjskega Narodnega doma. Po oficijelnih pozdravil navzočih je otvoritelj poudarjal zlasti zanimivo dejstvo, da se obhaja pomembni spominjski dan v poslopju, iz katerega so pred 20 leti vodili Nemci svoje surove napade na Slovenec. V preglednem govoru je nato ravnatelj g. Lesničar podal nacionalno zgodovino Slovencev izza l. 1848.: kako so se Slovenci kljub velikemu pritisku držali po deželi ter začeli celo kulturno, nacionalno in gospodarsko osvobodjati pomene trge in mesta. Orisal je nato septembrske dogodke l. 1908., skupščino Ciril-Metodove družbe v Ptuj 13. septembra in organizirane napade spodnještajerskih Nemcev, zlasti v Celju, kjer se je vršila velika narodna veselica naprednih akademikov v Narodnem domu. Ta tretji in poslednji naskok Nemstva in renegatstva v Celju je rodil še več odpora: 10 let nato, l. 1918., je došlo končno za vse trpljenje in kruto ponižanje povračilo, vsaj v glavnem političnem oziru, ekonomsko in kulturno pa prav za prav boja še nismo dobojevali. Se še čuti kruta roka nekdanjega nemškega gospodarja, zlasti njegovega kapitala. Manjka še posebna narodna in državna samozavest, ki jo z bolelostjo in z žalostjo v naših srčih gledamo pri drugih narodih. Vera v bodočnost našega naroda, ki nas je vodila v avstrijskih časih, naj nas vodi tudi sedaj in v bodočnosti.

Po zaključnem nagovoru dr. Mejaka je Celjsko pevsko društvo krasno odpeelo »Zdravico domovini«. Prireditelj je napravila na vse navzoče globok vtis.

Apel naših steklarjev na tajništvo evropskih steklarskih delavcev

Hrastnik, 21. septembra. Stavka steklarjev traja že 12 tednov. Dne 13. t. m. so se zopet vršila pogajanja. Zastopniki delavstva so predložili nove predloge, po katerih se znižajo prvotno zahtevana paračinska tarifa za 20 do 25 %. Računali so na uvidenost podjetja, ki naj bi upoštevalo pripravljenost delavstva in zaključilo 3 mesece trajajočo stavko.

V soboto 15. t. m. je podjetje predložilo delavskim zastopnikom novo tarifo, ki pa pomeni 10 do 30 % znižanje že pred stavko itak mizernega zaslužka. S tako tarifo zastopniki delavstva seve niso bili zadovoljni. Zahtevali so, da se vrše pogajanja v smislu njihovih predlogov dne 13. t. m., čemur pa podjetje ni ustreglo.

Steklarji so se sedaj obrnili na tajništvo evropskih steklarskih delavcev v Parizu, proseč pomoči. Steklarji opozarjajo, da je odgovorno za ogromno škodo zaradi stavke na narodnogospodarskem področju podjetje, ki dela z ogromnim dobičkom, delavstvo pa propada. Cene živil in stekla so se ogromno podražile, plače pa so ostale skoraj na isti višini. Po vrednosti današnjih valutnih razmer zaslužijo steklarji samo 15 % predvolne vrednosti, podjetje pa 40 do 50 %. Podjetje ima vse trg steklarskih proizvodov v svojih rokah, ker je izjemski trg zaradi visokih carin pri nas nemogoč in stremi vlada za tem, da zaščiti domačo industrijo. Toda visoka carina ni dosegla svojega namena, ker koristi samo podjetju. Od tega nimata koristi ne država ne delavstvo. Značilno je, da namešča podjetje tuje državljane, dočim se naši

se izdeluje iz kokošjih jajec.
Za nežno kožo je nenadoma mešljivo

Ljudje brez posla, čeprav imajo isto kvalifikacijo.

Paračinska steklarna je prodajala steklo ceneje kakor hrastinski, plačevala delavstvo bolje in producirala boljše izdelke, tako da je močno konkurirala Hrastniku. Te steklarno so hoteli kupiti nekateri Beograščani, toda podjetnik g. Abel jo je preplačal, da se znebi konkurence.

Če se konflikt ne bo zadovoljivo rešil, bodo trgovci primorani naročati blago v inozemstvu in zahtevati od države znižanje carin za uvoz. Poleg tega pa grozi domačemu delavstvu brezposelnost in izseljevanje v tuje države. Umestna bi bila intervencija odločilnih činiteljev, da se konflikt med steklarji in podjetjem čim prej zadovoljivo reši v prid našemu narodnemu gospodarstvu in delavstvu.

Ljubljana v filmu

Tvrška C. Th. Meyer, katere sedanjí lastnik je Henrik Bethke iz Magdeburga, je izdelala propagandni film o mestih in raznih pokrajinah naše države. Mesto Ljubljana je prispevala, kakor druga večja mesta, poseben znesek, da bo Ljubljana v tem filmu dobro in v daljši izmeri zastopana. V celoti bo Ljubljano predočevalo 200 metrov filma, predvajalni čas bo trajal 9 minut. Ljubljanski kos je bil pod kontrolo ljubljanskega magistrata filman letos v maju. Žal se s snemanjem ni dalo deli odlašati, da bi bili doblili ugodnejši pogled tudi na planine.

En primerek celotnega filma z angleškim tekstom je kupilo vnanje ministrstvo (menda za Ameriko), en primerek s francoskim besedilom pa trgovinsko ministrstvo.

Oddelek »Ljubljana« je pravkar prejel mestni magistrat za poskusno nejavno predvedbo, ki se bo danes ob 19. vršila v kinu »Matic«.

Da se v Mariboru ne pozabi!

Maribor, 21. septembra

Na zadnji občinski seji so nemški odborniki odločno glasovali: 1) proti ustanovitvi mestne zastavljavnice, češ, komur se zdi, da je oškodovan s previsokimi obrestmi ali družjače nai gre na sodnijo To so pripovedovali tako enostavno, kakor da bi ljudje, ki v svoji stiski zastavljajo celo obleko, imeli dovolj denarja za odvjetnika;

2) so glasovali proti zgradbi zaslišnih stanovanj z izzovom, da je v Mariboru stanovanj dovolj; in

3) so še nasprotovali poti ob Dravi, ki bi jo zgradilo Olepsevalno društvo za magdalenski okraj namesto dosedanjih skrajno nevarnih stez, ki vodijo od državnega mosta proti Prebježju. Nasprotniki so napovedali prispevku mesne občine k zgradbi aerodroma, češ, da s tem najbrže ne bo nič.

Ganljiv pogreb

Ptuj, 21. septembra

Včeraj ob 15. se je vršil na okoliškem pokopališču v Ptuj pogreb dijaka Srečka Omana iz Maribora, ki se je 15. avgusta pod Felberjevim otokom pri Mariboru vtopil v hladnih valovih Drave in ki so ga potem šele po petih tednih izločili na polju pri Sv. Marku.

Pogreba se je udeležilo poleg svojcev in rojakov-Primorcev tudi lepo število znancev železničarjev iz Maribora in od drugih, ki sočustvovalo z bridko prizadetimi starši. Pogrebne obrede je opravil Srečkovo večletni katehet g. Vinko Munda iz Maribora, ki se je obenem tudi poslovil ob odprtem grobu od svojega pridnega učenca. Spregovoril je v slovo tako sočutno in iskreno, da ni ostalo nobeno oko suho in so vsi prisotni, celo tudi grobarji, bridko lhteli.

Kakor je pač bil mladi Srečko, ki smo ga vsi znanci ljubili, zares vzoren in nadebudno dečko, tako je bilo tudi slovo od njega dostojno in silno žalostno. Bedni fant, ki te je dohitela prerana smrt tako daleč od zaslužene rodne grude ob sinjem Jadranu, sladko počivaj v naši svobodni domovini na Ptujskem polju! — Rojak.

Odločen nastop gospe Gospodinove

Bolgarski tenorist g. Gospodinov, ki je lani pel v Ljubljani, je za letošnjo sezono sprejel angažman v zagrebškem Narodnem gledališču. Toda ob pričetku sezone g. Gospodinov iz neznanih razlogov ni bil srosjet za rednega člana zagrebške opere. Nedavni večer je pel kot gost glavno vlogo v operi »Pagliaccio in mu je bil za ta nastop obliubljen honorar 4000 Din. Takol po nastopu je prišlo med g. Gospodinovim in ravnateljem zagrebške opere g. Rukavina do konflikta, nakar je g. Gospodinov opustil vsako misel na angažman in je zahteval izplačilo obliubljenega honorarja.

Toda pri blagajni so bolgarskemu tenoristu brez vsakega pojasnila delali, da ima prejeti samo 1000 Din. Da se pojasni razlog, zakaj je bil dozgovorjeni honorar znižan na en sam tisočak, je g. Gospodinov stopil k g. Rukavini, a ta ga je napotil k intendantu Treščecu, ki ga je zopet vrnil nazaj k g. Rukavini. Trikrat je g. Gospodinov skušal izterjati dogovorjeni honorar, a zaman.

Ta postopek je komčno priravnil pevčevu soprogu, mlado temperamentno gospo Vanjo Gospodinovo, da je še sama poskusila srečo pri intendantu. O dogodku, ki

se je nato odigral, je gospa Tanja takole povedala novinarjem:

— Podala sem se k intendantovemu tajniku, ki me je prijavil pri intendantu g. Treščecu in mi nato sporočil, da me intendant ne more sprejeti. Tedaj sem odšla na tajnika in vstopila v intendantovo pisarno. Presenečen in ljut je intendant skočil pokonci, rekoč: »Lahko sedete na tale stol, a jaz nočem govoriti z vami!« ... Nato je hitrih korakov odšel na hodnik, jaz pa za njim. Začel je bežati in se je končno umaknil v neko pisarno, hoteč zavtoriti vrata za seboj. Tega nisem pustila. Na mojo nesrečo pa so bila vrata steklena, in ko sem nekoliko močneje z desnim laktom udarila ob sipo, se je razbila in roko mi je hipoma obhila kri ... Takoj so mi uslužbenci prihiteli na pomoč in pozvali rešilni voz. Medtem pa, ko sem bila jaz še v prvem strahu zaradi poškodbe, je intendant g. Treščec zapustil poslopje gledališča.

— Ni mi žal, pravi gospa Gospodinova, da sem si presekala laket, pač pa mi ni všeč, da g. Treščecu nisem mogla povedati, kaj mislim o njegovem ravnanju. Po tem incidentu smatra moj mož za najumestnejše, da se odpravi iz Jugoslavije. Priredil bo samo še en koncert v Beogradu.

Občni zbor Zadružne zveze v Celju

Celje, 21. septembra

Včeraj se je vršil ob zelo obilni udeležbi zadruharjev iz mariborske, pa tudi iz ljubljanske oblasti občni zbor Zadružne zveze v Celju. Predsedoval je min. n. r. dr. Vekoslav Kukovec, ki se je po otvoritvenih formalnostih najprej spominjal mnogih umrlih odličnih zadruharjev, med njimi g. dr. Frana Jurtele, načelnika puške Posojilnice, soustanovnika celjske Zadružne zveze in enega najodličnejših ter najbolj zaslužnih slovenskih zadružnih delavcev; nato gospoda dr. Radoslava Pipuša, delavnečnega člana zveznega načelstva in predsednika Posojilnice v Mariboru, Antona Hermana, načelnika Hranilnice in posojilnice v St. Pavlu pri Preboldu, Maksa Robiča iz Središča, Gustava in Blaža Tomina iz Globokega, Ivana Goloba od Sv. Trojice v Slovenskih gorah in mnogih drugih.

Iz poročila načelstva, ki ga je podal občenemu zboru revizor g. Smodiš, omenjamo, da je štela Zadružna zveza koncem prejšnjega leta 193 članic; tekem leta je na novo pristopilo 5 članic, izstopilo pa 6 članic. Vendar pa število članstva ne more biti merilo za notranjo moč te najstarejše slovenske zadružne organizacije. Po statistiki o stanju zvezinih članic koncem l. 1926. je razvidno, da je bilo včlanjenih pri teh zadrukah 38.943 članov, ki so imeli za 3,4 milijona Din vplačanih deležev. Hranilnice vloge so znašale 219,6 milijona Din, posojila 141,4 milijona Din, naložen denar pa 73,4 milijona Din; upravní stroški so znašali 6,1 milijona Din, čisti dobiček 2,8 milijona Din in rezervni zakladi 23,2 milijona Din. Denarni promet je dosegel vsoto 1806 milijonov Din. Zaradi izgub, ki jih je imela Zadružna zveza pri Slavenski banki in tudi zaradi izgube pri dveh produktivnih zadrukah, eni invidijski in eni kreditni zadruzi v Prekmurju, ki pa je prišla v težaev, se njeno poslovanje v letih 1926. in 1927 ni moglo tako povoljno razvijati kakor v prejšnjih letih. Potrebno je bilo izplačati visoke zneske vlog in je bilo kreditno poslovanje v teh razmerah omejeno. Pač pa se je normalno vršilo njeno revizijsko poslovanje.

V tekočem letu se je sestavil iz članov zveznega načelstva, nadzorstva in izmed nekaterih izkušnenih zadružnih gospodarjev sanacijski odbor, kateremu se je z marljivim delom ob veliki poštovanosti in odločnosti zvezinih članic posrečilo, da je finančno stanje zveze popolnoma saniral. O tej veliki in za solidnost slovenskega zadružništva značilni akciji je poročal predsednik zveznega nadzorstva in sanacijskega odbora g. dr. Josip Zdošek iz Brežic. Po daljši debati, v kateri so bila podana natančna pojasnila o poteku in rezultatu sanacijske akcije in katere so se udeležili zastopniki mnogih zadrug, je občni zbor odobril računski zaključek za l. 1926-27 in kakor tudi sanacijsko akcijo.

Pri volitvah v načelstvo so bili izvoljeni za predsednika g. Franjo Roblek iz Zalca, za podpredsednika g. Franjo Piki iz Zalca in dr. Josip Zdošek iz Brežic, za člana načelstva pa g. dr. Ernest Kalan iz Celja, dr. Leopold Boštjančič iz Maribora, dr. Franjo Salamun iz Ptuja, Vilko Senica iz Zalca, Ivan Lavrič iz Loškega potoka, Ivan Vizovišek iz Zalca, F. Milnarč iz Središča in Hinko Šumer iz Smarja pri Jelšah. V nadzorstvo so izvoljeni g. dr. Milan Orišek iz St. Lenarta kot predsednik, Srečko Robič iz Limbuša kot podpredsednik, nadalje g. dr. Prus, Konjice, Poljak, Radenci, Brinar, Gotovlje, Hočko, Žužemberk, Vester, Vitanje, Poljšak, Zagorice, Gorčar, Mojrje, in Omladič, Braslovce.

Koncem zborovanja je g. dr. Er. Kalan izrekel v imenu zborovalcev najpriščnejšo zahvalo zveznemu sanacijskemu odboru, posebej pa njegovemu predsedniku g. dr. Zdošku za veliko delo, nakar je g. dr. Kukovec zaključil zborovanje z zahvalo bivšemu predsedniku zveze g. dr. Antonu Božiču za njegovo dvajsetletno delovanje na čelu zveze.

absolviral tudi »Musterhauptschule« in I. razred gimnazije, a v II. razred je odšel v Novo mesto, kamor so se med tem preselili starši, ki so imeli lastno hišo poleg starega mostu. Po dovršeni gimnaziji je študiral pravo na Dunaju, po očetovi smrti pa v Gradcu; nato je bil odvjetniški koncipient pri dr. Wurzbachu, dr. Costi in nazadnje pri dr. Moschetu, nakar je otvoril lastno odvjetniško pisarno v Ljubljani. Pri njem so bili za koncipiente poznejši odvjetniki dr. Šušteršič, dr. Furlan, dr. Hudnik, dr. Kraut, dr. Supan in dr. Poček. Razen zadnjega so vsi že med pokojniki. Že koncipient dr. Papež je zaslovel kot temeljit jurist in izvrsten govornik, kar je laskavo potrdil »Slov. Narod« ob priliki, ko je jubilar vstopil v pisarno dr. Moscheta. Pred več ko 60. leti se je posvetil delu za politično in gospodarsko osamosvojitve svojega naroda. Kmalu je bil izvoljen v razne korporacije. Celó vrsto let je bil deželni poslanec, nekaj let tudi v deželnem odboru kot namestnik deželnega glavarja. Redki so močje iz one žalostne dobe nemške penetracije in nemškega terorizma, ki bi bili ostali tako nepremakljivi na srami svojega zatiranega in zaničevanega naroda, kakor današnji jubilar. Ko se je leta 1885. ustanovila »panslaviščna« Družba sv. Cirila in Metoda, je bil on med prvimi, ki je pomagal ustanoviti njeno podružnico za Sentjakovski okraj, kateri je predsedoval nepretrgoma celih 23 let. Tri leta je bil tudi nadzornik glavne družbe. Ni mogoče naštevati na tem mestu vseh kulturnih in gospodarskih institucij, ki jih je pomagal ustanavljati in uspešno voditi.

Zadnja leta so g. dr. Papežu odpovedale noge, da je zmerom navezan na dom, kjer ga skrbno neukajno hvaležni otroci (1 sin in 2 hčerki), toda duh njegov je še vedno prožen. Živo se še spominja na svojo deško in mladeniško dobo in pripoveduje:

»Kot malega dečka so me nekoč vzeli starši s seboj, ko smo se peljali v domači kočiji iz Mokronoga k materinemu očetu Pehaniču ki je bil oskrbnik na gradu Turn (Gallenstein) v litjskem okraju. Blizu Sv. Križa se nam je zvrnila kočija v vinogradu Tihaboi, da smo morali nato hoditi peš do gradu. Meni so strogo ukazali, da moram o nesreči molčati, komaj pa smo prišli k dedu, sem mu važno zaupal, da ne smem povedati, kako smo se prevrnili.

Posebno živo mu je v spominu revolucijsko leto 1848. O tem pripoveduje: »Ljubljana je bila vsa vznemirjena. Župan je bil Fischer in niemu so na magistratnem veličnem salonu pobili vse šipe. Fischer je zbežal. Druzi dan so pri trgovcu Maliju na vogalni hiši nasproti Trnčane sneli napis »zum Fürsten Metternich« z njegovo sliko in jo vrgli s sošarskega mosta v Ljubljano. Par dni nato je bila slika zopet nad vrati, a je imela napis »zum Fürsten Milosch«, čez nekaj časa pa je bil napis zopet spremenjen »zum Kaiser

Senzacijal

»Ufa« - film.

Novosti!

Visoko gorl v Švicarskih Alpah so se skrivali ponarejevalci 100-frankovskih bankovcev!

To nevarno družbo je razkril

HARRY PIEL

Ogledke njegove izredne detektivske sposobnosti in bravure v najnovejšem senzacionalnem večefilmu

Mož proti možu

Med večnim snegom in ledom. — Nevaren skok v globčino. V švicarski centralni banki. — V zaniki laždetektivov. — Beg po nevarnem ledeniku. — Razkrinkani falzifikatorji. — Sportsko življenje v St. Moritzu.

Velesenzacionalno!

Mladini prepovedano.

Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.

Telefon 2124.

ELITNI KINO MATICA.

Kulturni pregled

Nedelja v Narodnem gledališču. V nedeljo, dne 23. t. m. popoldne ob 3. igra ljubljanska drama dramsko delo »Zupana stilmondskega«. Ta drama je bila koncem lanske sezone na repertoarju ter je izredno ugaljala. Zvečer ob pol 8. pa se poje po večmesečnem presledku zopet opereta »Bajadera« in običajni zasedbi. Obe predstavi se vršita izven gledališkega abonmaja. Obe predstavi sta v dramskem gledališču.

Interesente za ljubljanski gledališki abonma opozarjamo, da prične ljubljanska drama danes z redno sezono. Eventualni priglasil za gledališki abonma se še sprejemajo v knjigovodstvu gledališke uprave v dramskem gledališču.

Shakespeareova zalogra »Romeo in Julija« se uprizar v soboto 22. t. m. v dramskem gledališču. S to predstavo se otvori letošnja redna gledališka sezona. Delo je skrbno pripravljeno in dekoracijsko na novo opremljeno. V vlogah je zaposleno vse umetniško osebje. Naslovno vlogo Julije igra pri premijeri ga. Mila Šaričeva, ki nastopa po svojem lanskem bolezenskem dopustu prvič spet v večji vlogi. Romeo pa naš mladi ljubimec Slavko Jan. Romejevega prijatelja, veselega in prepeškega Mercutija igra g. Levar, drugega prijatelja Benvolija g. Cesar, divjega Tybalta g. M. Skrbina.

šek, Julijino mater grofico Capuletovo ga. Marija Vera, Romejevo mater grofico Montaguejevo ga. Polonca Juvanova, starega sovravnika in glavarja razprtih družin predstavlja g. Kralj (Capulet) in g. Gregorin (Montague), Julijina kletpeta dojilja je ga. Medvedova, dobrodušni frančiškan pater Lorenzo je g. Lipah, veronski knez Escalus g. Ciril Debevc, služabnike Petra, Simona, Gregorja in Baltazarja pa igrajo g. Plut, Povhe, Peček, Drenovec. Prolog (Zupancičev prevod) govori g. Jerman Režijo ima g. prof. Sest. Načrte za dekoracije je napravil g. Skružny ml., scenično godbo pa je zložil g. Balatka. Začetek točno ob 20. konec ob 23. Vstopnice se prodajajo vsak dan pri dramski blagajni od 10. do pol 1. dopoldne in od 3. do 5. popoldne.

Nizozemski pevec v Zagrebu. V nedeljo zvečer bodo imeli v Zagrebu predstavo Wagnerjevega »Lohengrina«. Naslovno vlogo bo pel tenorist Appels, rodóm Nizozemec, član opernega gledališča v Monakom. V partiji Elze pa go gostovala g. Zdenka Zikova, članica Narodnega divadla v Pragi.

Smrt hrvatskega slikarja. Kakor je naš list že včeraj poročal med brzojavkami, je umrl hrvatski slikar prof. Ivan Tišov, slikar nabožnih sujetov in študij. Tišov je bil

član starejše hrvatske slikarske generacije. Zgledoval se je na klasičnih mojstrih in je poslikal mnogo cerkev. Študiral je v Zagrebu, na Dunaju in v Monakovem. Med njegove najbolj znane slike spadajo: Pouk, Bogoslovje, Jezusovo rojstvo, Rojstvo Krivice Marije ter mnogo nabožnih slik v Krizevcih, Požegli, Korenici in v Plaškem. Zadnja slika, ki jo je Tišov naslikal, je bila »Slava Lisinskemu«, ki se odlikuje posebno po izvrstni kompoziciji.

Stoletnico rojstva Leva Tolstega je proslavila zagrebška drama te dni z uprizoritvijo »Živega mrtveca«.

Vladimir Gajdarov — gost zagrebške drame? Zagrebška gledališka uprava se pogaja z Rusom Gajdarovom glede gostovanja v gledališču. Gost naj bi igral Jvakra, v »Živem mrtvecu« in v »Ani Karenini«. Gajdarov je našemu občinstvu znan s filmskega platna.

Osip Dimov je tudi pri nas znan pisatelj. Te dni so igrali na Dunaju novo njegovo dramo v sedmih slikah »Zadnja ljubica«. Dimov, ki je dosegel z »Nju« velik oderski uspeh, slika v zadnjem delu bodi dveh moških za žensko. Mladec odnese kajpada zmago nad starem, ki se konča s kroglo. Takol po samomoru premaganega tekmeča pa spozna, da je njegova ljubica — njegova mati. Drama ni imela posebne uspeha, vendar je v toliko zanimiva, ker protežira Dimova režiser Reinhardt.

Domače vesti

* Častniki poljskega generalnega štaba obiščejo Slovenijo. V Beogradu se že več dni mude častniki poljskega general. Štab kot gostje jugoslovenske armade. V Beogradu so položili venec na grob neznanega vojaka, obiskali razne vojaške zavode in si ogledajo znamenitosti mesta.

* Mesto Subotica se odrekla pobiranju davkov. Subotički mestni svet je sklenil, da s 1. januarjem prihodnjega leta preneha s pobiranjem državnih davkov in da delokrog izroči finančni upravi. Mestni svet motivira ta sklep s tem, da državni erar že od l. 1918 ni plačal mestu običajne nagrade, ki mu pripada za to delo. Mesto uporabi na ta način letno okrog pol milijona dinarjev za pobiranje državnih davkov, a ne dobiva teh stroškov povrnjenih. Mesto bo sedaj reduciralo oseboj davčnega urada in se bo s tem primanjkljaj mestne občine zelo zmanjšal.

* Dalmatinski zemljoradniki prehajajo v HSS. Dne 25. t. m. so se vršili v Splitu seja oblastnega odbora bivše Zemljoradniške stranke za Dalmacijo. Kakor se poroča, se bo na seji sklenila popolna likvidacija stranke in prestop v HSS. To velja za južno Dalmacijo, ker v severni so zemljoradniki že prešli v HSS. To akcijo vodi dr. Rudolf Pederin, eden najuglednejših zemljoradniških voditeljev južne Dalmacije. — V Bolu na otoku Braču je likvidirala tamšnja kraljeva organizacija Davidovičevih demokratov, ki je štela 100 članov, ter prešla v HSS.

* Zveza za pospeševanje turizma v gornjem Jadranu se bo vršila v nedeljo 30. t. m. v mestni posvetovalnici na Sušaku. Razpravljalo se bo na tej seji med drugim o vprašanju hipotekarnih posojil za pospeševanje hotelske in kopališčne industrije in o ustanovitvi hotelske šole.

* Uradni dan sreskega gremija trgovcev v Celju za člane v gornjegrajskem srezu bo v torek 25. t. m., in sicer od 11. dopoldne dalje v posebni sobi gostilne g. P. Veršnika v Gornjem gradu in od 14. do 16. ure v posebni sobi gostilne »Pri pošti« v Mozirju. — Načelstvo.

* Dramski tečaj Zveze kulturnih društev v Ljubljani se bo otvoril v torek 2. oktobra in se bo vršil vsak torek od pol 20. do 22. ure na šoli v realci (Vegova ulica). Vpisovanje gojencev bo vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 18. ure v pisarni ZKD (Kazino, II. nadst. levo). Šolnina znaša 20 Din mesečno (oktober-februar). Glede na redni potek tečaja prostimo vse interese, da se vpišejo pravčasno. Opozorjamo tudi organizacije na ta tečaj, h kateremu javijo lahko svoje članstvo. V primeru, da priglasi organizacija veliko število članov, se ugotovi šolnina lahko povzvalno.

* Brezoholno izterjavanje davkov v Hrvatski in Slavoniji. Poročali smo že o posameznih primerih brezoholnega izterjavanja davčnih zaostankov po raznih krajih Hrvatske in Slavonije. Kakor javljajo iz Vinokovca, nastopajo po sremskih vaseh davčni organi v spremstvu močnih oddelkov orožništva in z največjo strogostjo pobirajo davčne zaostanke. Kdor ne plača mu takoj zarubi in mu odnesejo zarubljene predmete. Ako se ne bo izplačal davek do 1. oktobra, bo zarubljeno blago prodano na dražbi.

* Rubežni in dražbe v Zagrebu. Meseca avgusta je bilo izvršenih v Zagrebu po mestnem davčnem uradu 1620 rubežni in 136 dražb.

* Prva jadernica z novim dalmatinskim vinom. V četrtke je v Sušak doplovila prva jadernica z novim dalmatinskim vinom. Vino je dobre kvalitete, a cena mu je za črno in belo po 4.50 do 5 Din liter. V Dalmaciji so se precej zakasnil s trgatvijo zaradi slabega vremena. Vinska letina v Dalmaciji je dobra.

* Angleški motorni čoln se razbil v splitski luki. Parobrod Jadranske plovnice je zavozil v splitski luki v motorni čoln angleške krizarke »Curageote« in ga prekal na dvoje Posadki z voine ladje »Hvar« kakor tudi s parobroda »Kosovo« sta takoj prisločili motornemu čolnu na pomoč in ga rešili, da se ni potopil. Angleški mornarji, ki so se vozili s čolnom, so že pred trčenjem poskakali v morje.

* Ukradeno štiril Stradivarijeve gosli. Pred 100 leti je na otoku Krku umrl bogat trgovec in zapustil tamošnji občini poleg bogate knjižnice in denarja tudi štiril dragocene Stradivarijeve gosli, ki so jih pred leti ocenili na več milijonov dinarjev. Kljub vsaj pažnji katoliških duhovnikov, ki so čuvali to bogato umetniško zapuščino, je doletela Stradivarijeve gosli ista usoda kakor Leonardovo Mono Liso v pariškem Louvru. Pred dnevi so neznan tatovi ukradli iz knjižnice

vse štiri gosli. Zdi se, da je tat že pobegnil v Italijo. Italijanska oblastva so bila o tatvini obveščena in so prišla v Trstu nekega moškega, ki je osumljen, da je poklicni tat starih dragocenosti. Pred dvema letoma je namreč prodal v Italiji Guarnierjeve gosli, ki so pripadale neki zasebni zbirki starin na Krku, za 15.000 Din. Policija je uvedla obširno preiskavo.

* Svetislav Petrović odpotoval v Nemčijo. Filmski igralec Svetislav Petrović se je iz Sombora vrnil v Novi Sad. Spremljala ga je kolona obstoječa iz 10 avtomobilov. Druga kolona, obstoječa iz prav toliko avtomobilov, se mu je peljala z navdušenimi čustvi nasproti in ga sprejela na cesti pred Novim Sadom z dežjem rož. Včeraj zjutraj je Petrović odpotoval preko Subotice in Budimpešte v Berlin.

* Stepar s fotografskim aparatom. V ljubljanski okolici se potepa neznanec s fotografskim aparatom in se predstavlja kot potnik fotografskega ateljeja »Rekord« na Poljanski cesti št. 12. v Ljubljani. Neznanec prevzema naročila in predume, a naročniki ne dobe naročenih slik.

* Nagel porast Save. Iz Broda na Savi poročajo, da je bila Sava v zadnjem času tako nizka, da je otok pod železniškim mostom postal prav za prav polotok. Tako nizkega stanja vode ne pomnijo že več let. Med tem pa je zaradi zadnjega deževja Sava tako naglo narasla, da se je tekom pol dneva dvignilo stanje vode za preko enega metra. Ako bo še dalje deževalo in Sava tako hitro rasla, obstoja nevarnost poplave.

Dr. Demšar

se je preselil na Miklošičevo cesti št. 34
in ordinira tam od ponedeljka 24. t. m.
Telefon št. 3080. 103 6

Velika tembola Sokola I.

se vrši 10 70

v nedeljo 23. sept. ob 15. uri
(3. uri) na Kongresnem trgu.

Sobota, 22. t. m. — Po mestu se širi glas da se bo v novem lokalu na Kongresnem trgu št. 5 skorjo otvorila nova damska krojačnica.

Požar na Vrhniki. V četrtek 20. t. m. je okoli 10. dopoldne nastal požar v Podgori pri Vrhniki. Goreti je začelo v Jagrovi hiši. Na pomoč pozvani vrhniki gasilci so požar v najkrajšem času lokalizirali in pogasili tako, da so bile ostale sosedne hiše izven vsake nevarnosti. V Jagrovi hiši sta stanovala nad 70 let stara Franc in Katarina Cerar z 9 letnim vnukom. ki je sirota. Celokupna škoda še ni precenjena, pač pa je deloma krita z zavarovalnico.

* Naslija pri Zavarovalnici. V Trbovljah je nek 35-letni tujec srednje postave, okroglega obraza, obleden v temnosive hlače, rjavkast suknjič in rjave čevlje na zadrgo, izvalil 13 letno Rafaelo Leskovecovo do vasi Strahovlje. Tu je krenil kakih 200 m v stran od vasi in velel otroku, naj sede. Ker deklica ni ubogala, jo je prijel za vrat in vrget ob tla, tako da se je nekoliko poškodovala. Ker je otrok kričal na pomoč, se je neznanec prestrašil in pobegnil. Neznanca zasledujejo.

RABITE TUNGSRAM Barijeve elektronke

* Dobrovoljec usmrtil dobrovoljca. V Stepančevem v Bački sta se pred kratkim sprla dobrovoljca Cvetko Prodanov in Milan Vukosav ter se nato spopadla, pri čemer je bil Prodanov lahko ranjen. V sredo sta se oba dobrovoljca srečala na cesti med Stepančevem in Kisačem in se ponovno sprla. Prodanov je potegnil nož in zabodel Vukosava v srce. Hudo ranjenega Vukosava so takoj naložili na voz, da bi ga prepeljali v bolnico, a je izdihnil že na voznji proti Kisaču. Morilca Prodanova so aretirali.

* Po 40 letih zakona usmrtil ženo s sekiro. V okolici Pančeva je 65 letni posestnik Djoka Bandšul navlil v prepripi s sekiro na svojo ženo in ji razkral glavo. Bandšul je bil s svojo ženo že 40 let poročen. Po krašnjem zločinu se je morilec javil policiji, ki ga sta aretirala in izročila sodišču.

* Krvava ljubavna drama v Somboru. V nekem nočnem zabavišču v Somboru se je odigrala minulo sredo krvava ljubavna drama. Natakor Andrija Eranoš, star 17 let, se je zabaval v sobi z neko Rozalijo. Nastal je med njima prepri, v katerem je Andrija naglo potegnil samokres in zagrozil Rozaliji, da jo ustrel. Rozalija se mu je iztrgala in skočila skozi okno na ulico. Andrija si je nato poglaval kroglo v glavo in ostal na mestu mrtve. Rozalija je hudo ranjena.

* Sirjenje škrlatinke v okolici Karlovca. V okolici Karlovca v Viškovicu, Račici in Siljavici se je ponovno pojavila škrlatinke v večji dimenziji. Bolezen se naglo širi. Pri zadeti krajši so zaprosili Zagreb za pomoč za pobiranje te kužne bolezni.

* Kdo je zakrivil avtomobilsko nesrečo. K poročili v »Jutru« št. 221. o dveh hudih avtomobilskih nesrečah v Ljubljani nas prosil g. Josip Ilc iz Kočevja kot svak g. A. Kajfeža za objavo naslednjega pojasnila:

Avto, ki je povozil 19. t. m. g. Habica, posvojeval pri trdnici Pollak v Ljubljani, izkorišča sedaj konkurzno upraviteljstvo tvrdo ke A. Kajfež v Kočevju in ne g. A. Kajfež sam. Gospoda upravitelja potujeta v Ljub-

ljano z avtomobilom kljub temu, da imamo iz Kočevja in iz Ribnice trikrat na dan godno železniško zvezo z Ljubljano in nazaj. Tega lastnik avtomobila g. A. Kajfež prej ni nikdar napravil, nahanjal pa še z mladim, neizkušenim soferjem, ki ni vajen mestnih voženj z avtomobilom. Ako nastane zaradi te nesreče kaka materialna odgovornost in škoda, naj jo poravnava konkurzno upraviteljstvo in ne konkurzna masa tvrdo ke A. Kajfež, katere last je ta nesrečni avto.

* Pri semmerlinški dirki je zmagal Caracciola na Mercedes-Benzu in postavil s 6:40:29 nov rekord. Vozal je na Mercedesu pl. Wentzel je dosegel dvojno zmago v razredih turnirih in sportnih vozov. Avti Mercedes so imeli zopet priznane pnevmatike Continental, ki so najboljši za gore. 1647

Pletenine lastni izdelki

En gros. Židovska ulica št. 7. Detail.

Ujački kalendari 1928.-29., bogato opremljeni, lepe vsebine, razpisuje veliko nagradno tekmovanje v vrednosti nad 50.000 Din.

* Oblike kemično čisti, barva, pilšira in lila tovarna JOS. REICH.

* Vlom v kabinlo parobroda v Splitu. V Splitu je vlomil neki Bresković v kabinlo Vekoslava Mandića na parobrodu »Sava« in mu odnesel 2600 Din, 2 bankovca po 100 lir, 2 bankovca po 50 lir, 40 srebrnih lir, 1 zlat poročni prstan. V Breskovičev družbi je bil še neki vlomilec, ki ima že več velikih vlovov na vesti. Za obema je uvedeno zasledovanje.

Iz Ljubliane

* Pogreb Franca Finžgarja. Včeraj popoldne je zagnila majka gruda enega slovenskih zvestih sinov, Franceta Finžgarja, rojenega na Brezjah l. 1865. Za njim žaluje poleg nas vseh predvsem potir družina žalujoče soproge in treh otrok. Pokojnik, izredno delaven človek, je absolviral moško učiteljšče v Kopru, kjer je tudi napravil vse potrebne izpite, tako za ljudske kakor za meščanske šole in v vseh jezikih z odliko. Z l. 1887. je nastopil pokojni Finžgar kot suplent na mornariški šoli v Pulju. Stalni učitelj je postal l. 1893. in je služboval do l. 1897. v Črnotiču, Ospu, Proseku in Kopru. Leta 1899. je postal glavni učitelj, l. 1899 pa definitivni glavni učitelj z naslovom profesor v Kopru in Gorici. Pokojnik je bil tudi okrajni šolski nadzornik, in sicer za okraj Koper. l. 1897. do 1899. za okraj Gorica, Gradisce in Tržič pa v letih 1899. do 1912. L. 1921 je bil Finžgar repatriiran in je bil nameščen na meščanski šoli v Spodnji Lendavi. Isto leto je vložil prošnjo za stalno upokojenje. Svoje mesto kot obratni ravnatelj zvonarne Združenih strojnih tovarn in li-var je prevzel l. 1920. Dela v zvonarni se je lotil z vso vsemno. V zadnjem času je začel hirati, toda svojo službo je opravljal do zadnjega, in sicer do sobote zvečer, ko je moral zaradi vnetja slepiča oditi v bolnico. Po težki operaciji je žal nekaj dni pozneje umrl, ker je bolehal tudi za sladkorno boleznijo. Na njegovi zadnji poti iz splošne bolnice so ga spremljali včeraj številni prijatelji. Njegovo truplo počiva sedaj pod zelo rušo lepega ljubljanskega polja.

* Ponesrečen pri avtomobilski nesreči na Miklošičevi cesti umrl. Kakor smo poročali se je v sredo zgodila na Miklošičevi cesti huda avtomobilska nesreča. Poslovodja pri Pollaku Franc Habič, ki ga je avto iz Kočevja zbil na tla, je bil prepeljan v bolnico v nezavestnem stanju. Spridlo velike izgube krvi in hude poškodbe je 55 letni Habič v bolnici umrl, ne da bi se zavedel. Težko prizadeti družini, ki je na tako tragičen način izgubila svojega očeta, odnosno soproga, naše sožalje!

* V nedeljo 23. t. m. se šele zaključil, ne pa v soboto, kakor je bilo prvotno javljeno, umetniška razstava Globočnik. Maleš. Preglejava, Pavlovec, Mežan in Pirnat v Jakopičevem paviljonu. Razstava je odprta vsak dan od 10. do 18. ure. Opozorjamo cenil. občinstvo, naj si ogleda to zanimivo razstavo naših najmlajših umetnikov.

* Napoleon Bonaparte. Opozorjamo ponovno našo inteligenco, v prvi vrsti pa šolsko mladino in dijaštvo sploh, na današnje veliko filmsko zgodovinsko predavanje, spremljano z grandioznim historičnim filmom Napoleona Bonaparte. Film, ki je brez dvoma reprezentativno delo francoske filmske produkcije, nam podaja v markantnih scenah mladost velikega imperatorja, v največkratnejših slikah dobo grozne francoske revolucije, vzboj zvezde velikega francoskega cesarja. Njegov boje in prve zmage po Italiji itd. Današnja prireditev bo ob 14.30 uri, jutrišnja ob 11. dopoldne v prostorih Elitnega kina Matic. Cene predstavam so tako nizke, da se teh prireditev lahko vsakdo udeleži. Solske kroge prav posebno prosimo, da opozore učeno se mladino na poučnost tega filmskega predavanja!

* Edinost. — Ljubljana. Danes zvečer ob 20.30 članski sestanek s predavanjem. Sestanku bo prisostvoval tudi tov. predsednik Zveze, zato je udeležba za vse člane obvezna. Sprejemajo se tudi novinci v taboraški zbor. — Odbor.

* Bolna igra »Kalvarija« se bo na splošno željo ponovila letos zadnjikrat v nedeljo 23. t. m. ob 19. uri na letnem igrišču Mladinskega doma na Kodeljevem. Po predstavi bo vozila od garnizijske bolnice posebna garnitura električne cestne železnice do kolodvora. Predprodaja vstopnic »Orient«, Dunajska cesta 14. Pridite in ne zamudite si ogledati ob desetletnici konca svetovne vojne to zares lepo delo. — Odbor. 1644

* 20./IX. 1908. Adamič — Lunder. Na poziv vodstva Družbe sv. Cirila in Metoda so zbrali stalni gostje »pri Košku« v Ljubljani ob priliki dvajsetletnice septemskih dogodkov v Ptutu, Ljubljani in Celju 770 dinarjev in prvi izročili to vsoto glavnemu

blagajniku C. M. družbe. Posnemajte te vrle rodoljube! 1648

* Pouk jezikov francoščine, angleščine, italijanščine, nemščine, srbohrvaščine za posameznike in manjše skupine. Prijave Beethovnova ulica 7, pritličje, od 18. do pol 19. Prof. S. J. Jeras. 1645

* Strelska družina Ljubljana. V nedeljo 24. t. m. streljanje na vojaškem strelišču. Zbor ob 8.30 istotam. Udeležba obvezna. Gosti dobro došli. 1646

* Vidovičev klub v Ljubljani sklicuje vse priprave na sestanek v Narodno kavararno v ponedeljek 24. t. m. ob 20. Novi člani se še sprejemajo ustmeno na sestanku ali pismeno na naslov kluba: Šola na Ledini.

* Zamejčevanje na barju. Glavni odbor za obdelovanje in izsuševanje barja v Ljubljani razglasa: Na predlog gradbene komisije za regulacijo Gradašče in Glinščice se bo vršilo sporazumno zamejčevanje novega posestnega stanja, povzročena zaradi regulacije Gradašče od Kolesije do Vojnovičeve vodne naprave, in Glinščice od izliva do železniškega mostu na Glincah v ponedeljek dne 24. t. m. po potrebi naslednje dni, vedno od 14. ure dalje. Z zamejčevanjem se bo prvi dan pričelo pri Kolesiji. Vsi posestniki, ki so prepustili svoj svet odnosno lim je bil odvzet za regulacijo, se vabijo, da se zanesljivo udeležijo tega zamejčevanja.

V staroznanj delikatesj JANC, se dobi fina sveža šunka, čajno maslo, sir, sardine, salame, razne likerije in drugo samo v Židovski ulici 1.

* Policijska kronika. Od četrta na petek so bili aretirani 2 zaradi sumljivega vedenja, 1 zaradi vlačugarstva, 1 zaradi suma tatvine, a prijavljene so bile: 2 tatvini, 1 telesna poškodba 1 kaljenje nočnega mira, 1 pianost, 1 lastnica popadljivega psa, 1 prekrščenja policijske ure, 1 nedostojno vedenje, 22 prestopkov uredbe o zapiranju trgovskih lokalov, 1 prestopok avtomobilskih predpisov, 7 prestopkov cestno-policijskega reda

* Nepredviden motoklist. 18 letni natakav Pavle se je peljal z motornim kolesom po Dunajski cesti tako nepredvidno, da je zavozil v Franca Rogelja, brezposelnega ključavničarja, stanjujočega na Vodovodni cesti 2, ki se je vozil z navadnim kolesom. In ga podrl na tla. Rogelj si je pri padcu raztrgal obleko ter dobil tudi več lahkih poškodb. Proti Pavletu je uvedeno kazensko postopanje.

Iz Maribora

* Krajevna organizacija SDS za V. okraj ima drevi ob 20. uri v Mariborskem dvoru svojo odborovo sejo.

* Mariborski gledališki abonma. Vsi prijatelji gledališča se opozarjajo na ugodnost gledališkega abonmana zaradi mesečnih obrokov. V interesu vse publike je, da se priglasi im več abonmentov, ker s tem ne koristijo samo sebi, temveč tudi umetniškemu delovanju gledališča: čim več publike, tem boljše gledališče!

* Slov trgovsko društvo izleti pri lepem vremenu v nedeljo v Sv. Lenart. Sestanek ob 2. dopoldne pred gostilno Spatek Avtohus na razpologo. Prijave sprejema g. Šošarič, telefon 457. Izleta se udeležijo tudi trgovski pevski zbor.

* Na zavodu »Vesna« v Mariboru se otvorijo 1. oktobra kuharski tečaji za meščansko kuhinjo. Pojasnila daje ravnateljstvo zavoda dneвно od 10. do 12. ure. 1638

* Redno brezplačno naknadno cepljenje, ki je obvezno za vse prebivalce mesta Maribora, ki še niso bili cepljeni in so stari nad 6 mesecev, se bo vršilo v času od 24. do 26. t. m. dneвно od 9. do 11. ure na mestnem fizikatu v novozgrajeni občinski hiši, Frančiškanska ulica 8-I. Opustite cepljenja se kaznuje, kakor to določa zakon o obveznem in prisilnem cepljenju.

* Nova kavarna g. Streharja v Slovenski ulici št. 2. se bo po sklepu zadnje občinske seje uredila na ta način, da se bo od hiše oddlo 4 in pol metra. Prvotno je stavila občina zahtevalo, naj g. Strehar hišo prikašlja za 9 m, da bo v smislu regulacijskega načrta v isti črti z državno realko. G. Strehar je pripravil prikašljati svojo za 3 m, da bi jo spravil v isto črto s stolpom nekdanjega mestnega obzidja. Sedanj kompromis na 4 in pol metra pa ni v nikaki zvezi niti z regulacijskim načrtom niti s črto realke ali mestnim stolpom. Kavarna bo pa vsekakor moderno urejena in bo preurejena stavba kras mariborskega mesta.

Iz Celja

* Inspekcija zdravstvenih ustanov. Načelnik ministrstva narodnega zdravja g. Andrija Štampar si je danes ogledal ustanove Zdravstvene doma v Celju in je nato odpotoval v Rogasko Slatino, kjer se pravkar gradi Zdravstveni dom.

* Občinski urad Celje-okolica odda za dobo dveh let dva otroka, fanta in deklico v starosti 8 mesecev do dveh let, dva fantka, po dve leti stara, pa v stalno oskrbo. Kdor bi hotel sprejeti navedene otroke za svoje ali v brezplačno oskrbo, eventuelno tudi proti malemu plačilu, naj se zgasi med uradnimi urami v občinski pisarni na Bregu.

* Občni zbor sreske organizacije SDS za srez Celje-Vranksko, ki je bil zaradi nesporazuma sklican za nedeljo 23. t. m. dopoldne, se ne bo vršil. Ta občni zbor bo po velikem manifestacijskem shodu 14. oktobra. Delegati bodo pravčasno obveščeni.

* Prvotna poročna lista za mesto Celje je razgrnjena na mestnem magistratu celjskem od 28. t. m. Eventualne ugovore je treba vložiti do 29. t. m.

* Žrtve grize. V celjski javni bolnici je umrl za grizo 19 letni kmečki fant Miha Štufliak iz Sv. Štefana pri Smarju.

* Opozorilo delodajalcem in delojemalcem. Ker je ministrstvo za pošto in brzojav odločilo, da so javne borze dela, njihove podružnice in ekspoziture pošiljne proste le v medsebojnem in uradnem prometu, podpisani urad ne bo sprejemal nobenih nezadostno frankiranih dopisov, zlasti pa ne bo

Danes!
Popolnoma novo!
Monumentalni zgodovinski
velefilm

Trije mušketirji

Po svetovnoznane delu
francoskega romanopisca

A. DUMASA.

Blesk in sijaj na francoskem dvoru pod Ludovikom XIII. Intrige kardinala Richelieua. Spori med kardinalovimi gardisti in kraljevimi mušketirji. Pustolovščine viteзов v srednjem veku.

Senzacionalno! Izredno napeto!

DVEURNE PREDSTAVE

ob 3. 5. 7. in 9. uri.

Krasna godba. KINO IDEAL.

odgovarjal nikomur, ki ni za odgovor priložil znamk. Nadalje se interesenti opozarjajo, da obsega delokrog podpisane podružnice do nadaljnjega naslednje srez: Celje, Laško, Brežice, Smarje pri Jelšah, Gornji grad in Slovenjgradec. Kraji iz ostalih srezov ljubljanske in mariborske oblasti spadajo v področje javne borze dela v Ljubljani, oziroma podružnice v Mariboru, zato prijavlani, dopisov, predlogov in pritožb iz krajev izven svojega področja podpisana podružnica ne bo upoštevala. Delojemalcem in delodajalcem se priporoča, da to pri dopisovanju z borzami dela v lastnem interesu upoštevajo. — Podružnica javne borze dela v Celju.

Iz Kranja

* Križev pot oddaje kranjske poštno vožnje. Poštna direkcija je dosedaj razpisala že tri javne licitacije za oddajo poštno vožnje kolodvor-Kranj in Kranj-Kokra. Vse tri so morali razveljaviti. Sedaj je razpisana za 28. septembra ob 10. uri dopoldne četrta licitacija.

* Podvigostni ali kaj? Prijazne vasice pod zelenim Storičim in Križko goro so postale v zadnjih letih zelo upoštevane od letovščinarjev. Pred par dnevi se je pripetil v Goricih incident pijanih kmečkih fantov, ki bi tem vsem samo škodovali. Sestorica fantov iz Srednje vasi je popivala v Goricih, zvečer pa so se ustavili pred hišo, v kateri stanuje letovščinar Mihaelo Pavlovič, sekretar v ministrstvu pošte s svojo sestro. Prišli so metati kamenje v sobo in zraven zagnali hurosko vpitje. En kamen je celo zadel Pavlovičovo sestro v glavo in jo laže ranil. Orožništvo iz Pred-dvora je uvedlo strogo preiskavo in izsledilo pijane fante, ki se bodo morali zagovarjati pred javnega nasilstva.

* Sokolska nedelja v Kranju. Jutri se bodo v našem mestu ves dan vršile prireditve Gorenjske sokolske župe. Lahkotletne tekmo članstva in naraščajo se prično ob 8. na telovadišču poleg Narodnega doma in se končajo ob 11. s statetnim tekom skozi mesto. Popoldanski program se prične ob 14. s promenalnim koncertom železničarske godbe »Sloge« iz Ljubljane v parku. Ob 15. bo javni nastop v lahki atletiki in z drugim zanimivim sporedom. Po nastopu prsta zabava s plesom v telovadnici. Pri prireditvi sodeluje poleg »Sloge« tudi domači orkester. Ob slabem vremenu se bo vršil ves program v telovadnici. Ves gorenjsko občinstvo opozarjamo na jutrišnje prireditve in ga vabimo, da jo polnoštevilno no poseti.

Iz Tržiča

* Stavbna zadruga Planinski dom na Kofcah je izdala pravkar serijo planinskih razglednic po slikah g. prof. Kobala. Razglednice je tiskala Delniška tiskarna v Ljubljani in zaslužilo vso pohvalo. Silno lepi motivi s Kofca, s Kofc in iz Doline bodo našli mnogo kupcev. Kakor čujemo, bo napravila zadruga na tržičkem kolodvoru stalno razstavo povečanih slik, od katerih je sedaj izdala razglednice. Pa tudi v Ljubljani bo razstavila omenjene slike v svrhu čim obširnejše propagande za naravno krasote tržičkih gor.

* Obrtno-nadaljevalna šola in trgovska nadaljevalna bosta začeli z rednim poukom v ponedeljek 1. oktobra. Vpisovanje v obe šoli bo v soboto 29. in v nedeljo 30. t. m. v ravnateljevi pisarni meščanske šole. Vpisnina v trgovsko-nadaljevalno šolo je enkrat za vselej 50 Din za redne učence, za izredne pa 100 Din. Obenem z vpisnino se plača tudi ukvina za pol leta naprej, in sicer znaša ta za redne učence mesečno 10, za izredne pa 20 Din. Gg. mojstri se opozarjajo, da pošljejo svoje vajence v pravem času k vpisovanju. V obeh šolah bo pouk ob nedeljah dopoldne in ob ponedeljkih popoldne.

* Pevski zbor Slovenskega bratnega društva je imel v sredo sestanek, na katerem so peveci sklenili, da prično prihodnji teden z rednimi pevskimi vajami. Petje bo vodil kakor doslej g. Albin Lajovic, ravnatelj meščanske šole, ki opravlja ta posel že deseto leto. Vaje bodo v četrtem razredu meščanske šole, in sicer ob sredah za moški zbor od 20. dalje in ob četrčkih za ženski zbor od pol 20. ure dalje. V programu je sprejet koncert pevске župe v Ljubljani in samostojen koncert v začetku decembra za desetletnico osvoboditve. Vsi prijatelji lepega petja se uljudno vabijo, da se odzovejo vabilu odbora in prihitijo v pevski zbor.

* Tržički kegljaški klub je napravil minulo nedeljo svoj obilglatni letni izlet v Cerknico, kjer si je ogledal znamenito Cerkniško jezero, ki je bilo ta dan še napol suho, napol pa je že voda napolnila travnate kotevje. Pri tej priliki je obiskal klub tudi svojega starega člana g. Zabkarja, ki je kot vodja davčnega urada bil nedavno tja premeščen.

Iz Litije

* Sestanek igralcev. Sokolsko gledališče vabi k letošnjemu sestanku, ki se bo vršil v ponedeljek 24. t. m. ob 20. v litijem Sokolskem domu, vse ljubitelje odra. Tam se bodo sprejemali tudi novi člani.

* Poroka. V Smartnu pri Litiji sta se poročila g. Jože Pastor in gđc. Cirila Rušova, oba uradnika v sitarjevem svinečnem rudniku. Čestitamo!

Razpis ustanov trgovca Antona Kolenca

Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju razpisuje dijaške ustanove za srednje šole za zimski tečaj 1928/1929.

Iz občin določil.

a) Prednost pri prejemanju stipendij imajo v vsakem primeru taki pridni potrebni prosilci, ki so s pokojnim gospodom Antonom Kolencom, veletržcem v Celju, v sorodu ali v svaštvu, za njimi domačini iz gornjegrajskega okraja, sicer pa Slovenci sploh, ne glede na spol.

b) Za posamezne stipendije ni določena nobena vsota, temveč določa kuratorij po vsakokratnih razmerah in po stanju dohodkov iz glavnice imovine višino posameznih naklonitev in osebe stipendistov.

II.

Posebne določbe glede ustanov za dijaške srednjih šol.

Ta ustanova je namenjena dijakom gimnazije, trgovskih šol, meščanske šole ali drugih srednjih šol v Celju. Sorodnikom gospoda Antona Kolenca pa se smejo te ustanove podeljevati tudi na takih šolah izven Celja.

III.

Kako in kdaj naj se vlože prošnje.

Prošnje naj se vlože izključno pisмено na naslov: Kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v roke dr. Ernesta Kalana, odvetnika v Celju, do dne 5. oktobra 1928.

Prošnja je treba priložiti zadnje spričevalo, pri prošnicah, ki se sklicujejo na sorodstvo ali svaštvo z zapustnikom, ali na to, da so doma iz gornjegrajskega okraja, tudi listine, s katerimi dokažejo te svoje trditve (krstni list, rodbinski izkaz, potrdilo županstva ali župnika itd.).

Tudi je treba v prošnji navesti, kako dolgo že prosilec študira na dotični šoli ali dotičnem zavodu in koliko časa bodo po vsej priliki trajale študije. Nadalje je treba priložiti popis njegovih osebnih razmer ter jih posvedočiti z uradno listino (ubožnim spričevalom).

Vpštevajo se samo pisemne prošnje; osebna intervencija je brezpogojno izključena.

Za kuratorij ustanov trgovca Antona Kolenca v Celju: Dr. Ernest Kalan s. r.

Sport

Pričetek nogometnih prvenstvenih tekem

V Ljubljani se prične jutri, v nedeljo v vseh skupinah prvenstveno tekmovalje za leto 1928/29. Klubi so bili za novo sezono na novo razvrščeni v I., B in II. razred. I. razred tvorijo klubi Primorje, Ilirija, Slovan, Hermes in Jadran ali Reka; slednja dva odigrata jutri kvalifikacijsko tekmo za prestop v I. razred. V I. B razred so klubi Slavija, Svoboda, Krakovo ter Jadran ali Reka; II. razred tvorijo končno klubi Grafika, Panonija in Natak. Klubi I. razreda igrajo jeseni s prvimi in rezervnimi moštvi ter neobvezno z juniorskimi moštvi, klubi I. B igrajo s prvimi in rezervnimi moštvi, klubi v II. razredu pa samo s prvimi moštvi.

V novo prvenstveno sezono stopajo klubi v celini po najtemeljitejših pripravah. V prvi vrsti velja to seveda za klube I. razreda, dalje tudi za Svobodo, Slavijo in Grafiko.

Najvažnejša med jutrišnjimi tekmami je srečanje Ilirija: Hermes, ki spada upravljeno med najbolj priljubljene domače tekme, ker prinese vselej lepo in napeto, zanimivih momentov bogato igro. Oba kluba bosta imela jutri na razpolago kompletno I. moštvo. Usodno važnosti je za SK Jadran in za SK Reko jutrišnja kvalifikacijska tekma, ki bo odločila, kateri klub bo igral v novi sezoni v I. razredu in kateri v drugem.

Razvrstitev jutrišnjih prvenstvenih tekem je naslednja: Igrišče Ilirije ob 8.30 Grafika: Natak, sodnik G. Betetto; ob 10: Ilirija rez.: Hermes rez., sodnik G. Jesih; ob 14. Jadran: Reka, sodnik G. Pevalak; ob 15.45 Ilirija: Hermes, sodnik G. Cimperman; Igrišče Primorja ob 14. Slavija: Krakovo, sodnik G. Setina

Službeno iz LNP

(Iz seje posl. odbor z dne 19. t. m.)

Za nedeljo dne 23. t. m. se določijo naslednje tekme: Igrišče SK Ilirije dopoldne ob 8.30 prvenstvena tekma SK Grafika: SK Natak in ob 10. prvenstvena tekma SK Ilirija rez.: ZSK Hermes rez. Popoldne ob 14. kvalifikacijska tekma za prestop v I. razred SK Jadran: SK Reka in ob 15.45 prvenstvena tekma SK Ilirija: ZSK Hermes. Na Igrišču Primorja: ob 14. prvenstvena tekma SK Slavija: SK Krakovo in ob 15.45 prijateljska tekma SK Svoboda: SK Celje.

Nadzor nad blagajniško in reditelsko službo opravlja dopoldne na Igrišču SK Ilirije G. Sterle, blagajno vodi SK Grafika. Vsak klub postavi po tri reditelje za čas svoje tekme, ki se imajo pol ure pred pričetkom javiti službojučemu odborniku LNP. Popoldne na Igrišču SK Ilirije opravlja blagajniško službo SK Jadran, nadzor nad blagajniško službo G. Lukežič in nad reditelsko službo G. Barl. Služba velja za čas obeh tekem. Biljeterje postavi LNP. Popoldne na Igrišču Primorja opravlja nadzor nad reditelsko službo G. Gosar ter vsak klub postavi po tri reditelje za čas obeh tekem.

Odohri se prijateljska tekma SK Svoboda: ISSK Maribor dne 23. t. m. v Ljubljani in SK Slavija: SK Amater dne 30. t. m. v Trbovljah.

Kazenskem odboru se predajo v zvezi z zadnjimi objavami igralci Logar S., Jesenko, Markič in Kos, sedaj člani SK Krakovo.

Dovolji se predčasen nastop v prijateljskih in pokalnih tekmah igralcem SK Ilirije Slugi Karlu in Kavečiču Josipu.

Čitajo se s pravom nastopa dne 22. t. m., ker so bili pomotoma izpuščeni, za SK Celje Kušar Janko, za SK Elan Misljak Karel in Smerdel Marjan in za SK Slavijo Srebotnjak Leon in Lipovšek Franc. S pravom nastopa dne 29. t. m. za SK Krakovo Markič Rudolf, za SK Železničar Kohout Adalbert, Bačnik Rado, Čiček Edvard, za SK Amater Hribar Albin, za ZSK Hermes Bajda Ivan, Makuc Bruno, za SK Slavijo Janežič Anton, Maicen Anton, Mekina Adolf, Strohmaier Viljem, Slamberger Ladislav, Vižintin Alojz, Zagar Andrej, Zagar Josip, za SK Reka Venturini Franc, Košir Ivan in za ISSK Maribor Petrovič Aleksander in Volčič Josip. — Tisknik II.

SK Svoboda, Ljubljana: SK Celje, Celje. Jutri v nedeljo odigrata navedena kluba prijateljsko tekmo na Igrišču ASK Primorja ob 15.45. Tekma bo z ozirom na enakovrednost obeh moštve zanimiva. SK Celje nastopi s svojim prvim moštvom, ki je bil že večkrat zmagovalac nad SK Atletik, Celje, ki je pred kratkim dosegel zelo ugodne rezultate proti ASK Primorju in SK Iliriji. SK Svoboda je v zadnjih nastopih s SK Hermesom in SK Slovanom pokazala, da od tekme do tekme pridobiva. Kot predtekma se vrši prvenstvena tekma SK Slavija: SK Krakovo ob 14. Igra se ob vsakem vremenu.

I. gorska motorna dirka na Trojane. Motoklub Celje naznanja občinstvu, da se najavljena gorska motorna dirka, združena z ocenjevalno vožnjo, vrši nepreklicno v nedeljo dne 23. septembra t. l. ob vsakem vremenu. Dirka prične ob 10. dopoldne; od te ure dalje bo proga od km 46.2 za Vranskem do km 38 na vrhu Trojan zaprta za ves promet. Istotako bo cesta zaprta v soboto dne 22. septembra od 15. do 18., v katerem času se vrši oficijelni trening vozačev. Potniki, ki žele v tem času potovati v Ljubljano ali obratno proti Mariboru, se morajo za časa oficijelnega treninga in prireditve same poslužiti stranske ceste preko Motnika na Kamnik-Domžale v Ljubljano ali obratno. Da se omogoči čimvečja udeležba občinstva pri prireditvi, je klub skrbel za ugodne avtobusne zveze iz Celja do Vranskega. Prevažanje gledalcev na dirkališče prične v nedeljo jutraj ob 7. dalje. Občinstvu se priporoča, da še pravčasno odide na one točke ob progi, raz kakere bo imelo priliko slediti poteku prireditve. Vsako prekoračenje ceste po zavrtih je strogo prepovedano. Klub je dosegel prejel nekoliko prav lepih daril za nagrade dirkačev. Tvrda Lečnik v Celju je darovala zlato zapestno damsko uro za najboljši čas, ki ga bodo dosegle tekmovalke.

Iz JZSS Prihodnja seja smuško-tehničnega odbora JZSS se vrši 24. t. m. ob 20. v kavarni Emona.

SK Slovan, nogom. sekcija. Pozivam vse člane nogometne sekcije na današnji sestanek, ki se vrši ob 20. uri pri Lloydju. Zlasti so vabljivi vsi starejši igralci. Pečar ima na sestanku poročati o opremi.

SK Slovan, hazena sekcija. Pozivam za v nedeljo ob 10. uri na Igrišču Primorja za trening tekmi sledeče igralce: Ilijaš, Plišovnik, Zadel, Cankar, Bernik, Galle, Vodnik, Stante. Opremo je prinesli seboj na Igrišče.

SK Grafika. V nedeljo ob 8.30 se odigra prvenstvena tekma med SK Grafika in SK Natak. Zaradi tega se imajo javiti točno ob 7.30 na Igrišču Ilirije sledeči igralci: Tršan, Götzl, Turčič, Pukl, Palek, Plevelj, Hren, Accetto, Skrabar, Lombard, Trpin in Pukelj. Rezerva: Metlar, Pust in Valentinčič. Blagajna Mavec. Reditelji: Komar, Zorič, Krušič. Stranski sodnik Mihelič. Prosim točnosti. Rezerva danes popoldne trening.

ZSK Hermes. Na današnji sestanek, ki se vrši ob 19.30 v gostilni pri «Valjavcu» pozivam sledeče igralce: Burja, Serneck, Pleš Tone, Marinko, Kos, Mihelak, Vlah, Zalokar, Vili, Puba, Trobešek, Kremžar, Samo, Kopač, Starman I in II, Jeglič, Por, Rafko, Boris, Kadunc, Glavač, Orešnik, Novak Franko in Novak Stane. Dalje naj se sestanka udeležita tudi g. Franc in Dolinar. Sestanek strogo obvezen radi nedeljske prve tekme. Ponovno (zadnjikrat) se pozivajo vsi člani kluba, ki posedujejo katerokoli opremo, da isto takoj vrnejo gospodarju G. Mihelaku, ker se bo v nasprotnem slučaju proti vsem brezpogojno kazensko postopalo.

SK Natak. Dne 23. t. m. se vrši ob 8.30 prvenstvena tekma s SK Grafika na Igrišču SK Ilirije. Naslednji igralci naj bodo eno uro pred začetkom tekme na Igrišču SK Ilirije zaradi razdelitve opreme: Laurič, Šušteršič, Strnad, Ozebek, Novak, Podgornik, Otič, Čiro, Zmagoslav, Bizjak.

SK Krakovo. Redni sestanek se vrši danes ob 20. v gostilni «Usenik» na Rimske cesti. Posebno se vabijo še: Marjetič, Malič, Jeršek, Vlah, Novak I, Marinko, Vizjak, Kalaš, Markič, Marolt, Novak II. Lipovšek Logar.

SK Slavija. V nedeljo prvenstvena tekma s SK Slavijo ob 14. na Igrišču Primorja. Ob 13. naj bodo pri gospodarju naslednji igralci: Malič, Marjetič, Jeršek, Vlah, Novak I, Marinko, Vizjak, Kalaš, Marolt, Novak II. Lipovšek, Accetto, Markič. Reditelji: Logar, Mlinar, Stante, Kukovca.

Motoklub Ljubljana naznanja, da priredi motoklub «Celje» v nedeljo, dne 23. t. m. gorsko dirko na Trojanah. Dirka se vrši ob 14. kvalitetna vožnja pa ob 10. dopoldne. Skupen odhod dirkačev M. K. L. ob 8. vseh ostalih pa ob 12. izpred kavarne Evrope na Dunajski cesti. Člani Motokluba «Ljubljana» se opozarjajo, da se te dirke udeležijo v velikem številu.

ŠAH

Šahovski klub «Triglav» naznanja svojim članom in vsem prijateljem lepe šahovske igre, da začne v soboto, dne 22. t. m. z rednim delovanjem v jesenski sezoni. Klub razpolaga z lastnim lokalom v «Narodni kavarni», z lastnimi šahovskimi ter šahovskim časopisjem; nudi tudi vsakemu šahistu obilo prilike za praktično igro, kakor tudi teoretsko izobrazbo. V kratkem bo odigral klub več prijateljskih matchev v Ljubljani in izven nje, tudi se prične najbrže že prihodnji mesec pokalni turnir kluba. Dela in zabave bo torej dovolj za vse, ki jim je do udejstvovanja v šahovskem življenju. Vabimo vse šahovske rutinerje, pa tudi novince, ki so nam vedno dobrodošli, da se nam pridružijo in s tem pojačajo vrste kluba, katerega stremeljenja so vseskozi idealna. Vpisovanje v klub se vrši vsako soboto od 20. ure dalje. — Odbor.

NA VRHUNCU STOJE NOGA VICE Z ŽIGOM: KLJUČ

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Gospodarstvo

Pred trgatvijo

Za naše vinske gorice je bilo letošnje vreme z malimi izjemami prav ugodno. Obeta se v vsakem pogledu prav dober vinski pridelek. Zaradi slabega vremena, ki je nedavno nastopilo, so zažele zgodnje sorte, kakor črna in siva portugalka, zgodnji rdeči veltlinec in nekatere domače sorte, kakor belina, lipna, kavččina, ponekod pokati. Vendar nas pa ne sme to plašiti. Opažajo se tudi sledovi kislega črvička, ker je namreč tam nastopila gniloba.

Neka nervoznost in nepotrpežljivost se polejša običajno naših ljudi, ko se bližajo trgatve, zlasti na Dolenjskem. Vsi bi radi takoj pospravili svoj pridelek in se rešili velike skrbi. Tem bodi pa povzeto, da ni sv. Mihael (29. september) patron trgatve, temveč je patronica sv. Terezija (15. oktober). To velja za Stajercce in naj velja tudi za Dolenjce. Strah, da bodo plitvi in muhe vse grozde požrli in da se bo grozile pokradlo ter pokvarilo, ne drži.

Vsem vinogradnikom, predvsem pa «sem večjim, priporočamo, da gredo z dobrim vzgledom naprej ter da počakajo s trgatvijo, dokler grozde ne dozori popolnoma. Zupanstvom in vinogradniškim občinam pa svetujemo, da storijo vse potrebno za varstvo vinogradov pred krajo in da stopijo v zvezo z vinogradniki ter postavijo posebne straže po vinogradih, kakor to delajo v drugih naprednih vinorodnih krajih. Če je grozde prišlo gniti in je razpokalo, naj se isto podbere (dva do trikrat), kar je zdravega pa naj se posli dozoreti.

Znano je, da se navadno ravno iz gnilega grozja napravi prav dobra nijača, ki je večših še boljša nego iz zdravega. Ko se nahere namreč dovoljna količina gnilega grozja, se isto zmelje, odnosno spreša in moč nalije v dobro zažepan sod. Na hl vsebine se zažge eno azbestno treščico žepala. Skrbeti nam je, da pride moč čim bolj z žepnim dimom v dotiko. Najbolje je, če moč v majhnem kurku teče skozi cedilo v sod, ali pa da se pri tem valja sem in tja. Večje količine gnilega mošta v večji posodi, pa je bolje pri daljšanju v presledkih dva ali trikrat z žepala. Čez 2 do 3 dni se moč preloči in prezrači skozi razpršilnik, vsedlana se na zavrže. Da prične moč čim prej kipeči, mu dodamo čistih droži. Namesto azbestnega žepala uporabljamo v zadnjem času uspešno za žepanje moštov tudi natrijev bisulfit in kalijev metabisulfit, ki se dobi pri Kmetijski družbi. Na 1 hl mošta se vzame 1 in pol do 2 tableti (po 10 gr), ki jih je prej raztopiti in šele nato kakor čistila pri-mešati moštu.

Skraini čas pa je, da se primerno pripravimo na trgatve. Snaga je tudi pri trgatvi prvi pogoj. Treba bo torej kleti osnažiti, najbolj pa je, če se klet pobeli, obenem pa tudi vse lege in podvalke. Orodje, naj bo to plesnivo leseno ali pa rjasto železno, naj se predvsem suhim potom odrgne ter osnaži. Šele ko se priprave tako dobro očistijo, se jih dva do trikrat z vrelim so-dovim lugom pomije in z mrzlo vodo iz-plakne.

Vinogradniki naj se s trgatvijo nikakor ne prenegajo. Pomniti je namreč, da traja zoritev grozja toliko časa, dokler pevelj grozja ne oleseni in dokler listje ne porumeni. Toliko časa namreč narašča sladkor v grozju in v pojava kislina. Dokazano je, da pridobiva grozde med glavnim zorenjem ob lepših solnčnih dnevih do 4% dnevno na sladkorju. Sladkor je ona žlahtna snov, ki ne vpliva samo na kakovost in moč mošta, ampak je tudi za nas najdragocenejša. Vsakdo si lahko izračuna, če pri-dela n. pr. na 1 hektar 40 hl mošta, da pridobi ob lepem vremenu s tem 40 krat 4% sladkorja, t. j. najmanj 10 kg dnevno, kar odgovarja v denarju 150 Din.

Ne smemo pa pozabiti, da si ob času trgatve pravčasno pripravimo dovoljno množino mošta iz čistih droži. Kakih 6 dni pred trgatvijo se nabere par škafov zdravega grozja, ki se ga iztisne, mošt pa se nato pusti na ognju približno 5 minut vreti, pri čemer se pene posnemajo. Moštu primešamo, ko se je ohladil v majhnem sodčku čistih droži (zadostuje ena eproveta, ki se dobi pri kontrolnih stanicah v Ljubljani in Mariboru za 5 Din). V novejšem času se je izvršitev čistega kipečenja zlasti v naprednih deželah na splošno udomačila. Tudi mi moramo temu slediti, če hočemo, npr. pridelovali dobro brezhibno vino. Čiste drože ne vplivajo samo na dober potek kipečenja, ampak tudi ugodno na splošno kakovost pridela samega.

Zgoraj navedeno količino mošta se more čisto pokipeti ostali pridelek do 50 hl. Vzame se v ta namen približno 1 hl čistega mošta iz zdravega grozja, kateremu se prilije zgoraj navedeni mošt iz čistih droži. Ostalemu pridelku se potem primeša na vsak hl približno 2 litra čisto kipečega mošta.

Trgatve je torej pred vratmi. Vinogradniki, pripravite se dobro nanjo, ne prenegajte se in počakajte, dokler ne bo grozje popolnoma dozorelo, saj to je le v vašo korist! — F. K.

Ponovno vesti o posojilu švedskega vžigalčnega trusta naši državi. Iz Beograda prihajajo ponovno vesti o pogajanjih našega finančnega ministra s predstavniki švedskega vžigalčnega trusta zaradi posojila v višini 36 milijonov dolarjev (preko 2 milijardi Din) proti izročitvi monopola vžigalce v eksploatacijo. Ker se je pred meseci govorilo le o posojilu v višini 30 milijonov dolarjev, gre gotovo za novo ponudbo švedskega trusta. Kdor pozna metode šved-

skega vžigalčnega trusta, bo vedel, da ta trust izrablja vedno slabo finančno stanje naše države, da si pridobi vžigalčni monopol. Tako je bilo s posojilom Franciji, kakor tudi s posojili raznim drugim državam, n. pr. Estoniji, Litvi in nedavno tudi Madžarski. S takimi in sličnimi transakcijami si je švedski trust pridobil monopol že v številnih državah in ima danes v svojih rokah že večino svetovne produkcije vžigalic. V državah, kjer nima monopola pa je polagoma pokupil tvornice. Danes ima trust pod kontrolo vso vžigalčno produkcijo v Zedinjenih državah, Kanadi, Avstraliji, Južni Afriki, Braziliji, Indiji, na Kitajskem kakor tudi na Japonskem. V vseh državah, zlasti finančno šibkejših, kjer je prišel potom posojilo do monopola, je ta posojila dal sicer pod ugodnimi pogoji, zato pa je z višimi cenami za vžigalice napravil ogromne dobičke. Prav tako skuša izvesti transakcijo tudi z našo državo. Po beograjskih vesteh, nudi posojilo po 6 % in po izplačilnem tečaju 92 % za 100 dolarjev nominala. Naravno je, da bi tudi pri nas razliko na obrestih dobil v večkratnem iznosu povrnjen potom višjih cen za vžigalice. Da je vlada zela ponudbo v pretes, je le dokaz, da potrebuje posojilo za vsako ceno in da je angleško posojilo povsem propadlo. Značilno je tudi, da prihaja ta vest v času, ko je, najbrže zaradi pretežkih pogojev, propadlo tudi dolarsko posojilo Državne hipotekarne banke. Takemu bankrotskemu posojilu švedskega trusta pa bi se morala zoperstaviti vsa naša poštena javnost. Omenili bi le še, da švedski trust že dolgo časa pripravlja tako transakcijo, kajti že lani si je z nakupi delnic pridobil kontrolo nad našimi največjimi tvornicami vžigalic, t. j. nad tvornico «Drave» v Osijeku ter nad tvornicami v Novem Vrbsu in Vrbovskem.

Vprašanje fuzije med Kreditnim zavodom za trgovino in industrijo v Ljubljani in Hrvatsko sveopće kreditno banko v Zagrebu. Glede na različne vesti o sanaciji Sveopće kreditne banke v Zagrebu, se poroča iz verodostojnega vira, da je sanacija tega zavoda na zunaj izvršena, in sicer s pomočjo dunajske Kreditanstalt in Madžarske splošne kreditne banke, ki imata večino delnic tega denarnega zavoda. Vlagateljem so bile brez vsakega zavlačevanja na zahtevo izplačane vloge, delničarjem pa je bila dana možnost, da prodajo svoje delnice po 85 Din za 100 Din nominala. Vprašanje notranje konsolidacije, to je ureditve razmerja med večinskimi delničarji in zavoda samega, bo rešeno najkasneje prihodnji teden. Tu so dve možnosti, in sicer fuzija Hrvatske sveopće kreditne banke s Kreditnim zavodom za trgovino in industrijo v Ljubljani, ali pa nadaljnji obtož zagrebškega instituta kot samostojnega zavoda. Prvi način konsolidacije bi bil po mnenju zagrebških finančnikov primernejši. V tem primeru bi Hrvatska sveopća kreditna banka postala podružnica Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani ter bi vodstvo zagrebške podružnice prevzelo volila osebnost ljubljanskega zavoda. Obtožni zbor Hrvatske sveopće kreditne banke, ki je bil že ponovno položen in ki bo sklepal o tem vprašanju, se bo vršil med 30. septembrom in 5. oktobrom. Do takrat bo vprašanje že definitivno rešeno.

V desetem letu po ujedinenju. Ker se v Srbiji ne plačuje trošarina na žganje, je naravno, da na meji med Srbijo in prečasnimi kraji cvete tihotapstvo žganja. To tihotapstvo se zlasti v veliki meri vrši preko Save v Slavonijo. Namesto da bi se izenačili predpisi glede trošarine, bodo v desetem letu po ujedinenju ojačane finančne straže ob Savi, ki naj bi preprečile to tihotapstvo. V Srijemski Rači bo celo ustanovljena nova finančna postaja. Ta dejstva dokazujejo, da vlada nikakor ne namerava odpraviti krivico glede trošarine na žganje.

Madžarsko-jugoslovenska pogajanja o prometnih vprašanjih v Budimpešti je prispel dr. Milan Todorović z nekaterimi delegati v svrhu zaključka svojačasno prekinjenih pogajanj o prečih železniških, prometnih in rečnoplovih vprašanjih. Dr. Todorović bo po končanih pogajanjih od-potoval v Prago kot vodja jugoslovenske delegacije za trgovinska pogajanja s Češkoslovasko.

Ustanovitev oddelka finančne kontrole na Bledu. V generalni direkciji davkov je bilo rešeno, da se ustanovi oddelček finančne kontrole na Bledu, ki bo podrejna sreski upravi finančne kontrole na Jesenici.

Izvozna prilika za hmelj, deželne pridelke, glavno živilo itd. Sreski gremij trgovcev v Celju nam poroča: Dobili smo dopis generalnega zastopnika neke berlinske veletrževke za izvoz iz Jugoslavije, ki nas prosi, da bi ji hmeljski trgovci poslali obvezne ponudbe z vzorci, pri čemer morajo navesti cene, plačilne pogoje, količino razpoložljivega blaga in količino, ki se da natovoriti na en vagon. V istem smislu zahteva tudi ponudbe za med, jajca, sadje, sir, sirovo maslo, pšenico, oves, fižol, gobe itd., dalje vso glavno živilo, govedo, teleta, drobnico, divjačino itd. Interesenti se naj obrnejo po naslov na tajništvo Sreskega gremija trgovcev v Celju.

Donos neposrednih davkov. Po izkazu generalne direkcije carin je bil donos neposrednih davkov v juliju slabši kakor v istem mesecu preteklega leta. Znašal je le 109.7 milijona Din napram 121.7 milijona Din v istem mesecu l. 1927. Vendar pa skupni donos v prvih štirih mesecih tekočega proračunskega leta še vedno znatno nadkriljuje lanskeletni donos, kajti v prvi tretjini tek proračunskega leta je bilo

se neprestano suče okrog solca.

Ravnatoko mirno mine dan ko se pere perilo, če gospodinja izkoristi 7 prednosti, katere ima

vplačanih na račun neposrednih davkov 440.9 milijona Din napram 410.5 milijona Din v istem razdobju preth. prorač. leta, torej za 30.4 milijona Din ali 7.4 % več kakor lani.

Borze

21. septembra.

Na ljubljanski borzi je bilo danes povpraševanje po devizah večje, in sicer predvsem po devizi na Curih, Berlin in Prago. Razen potrebe v devizi na Pariz je vso potrebo krila Narodna banka. Deviza na Dunaj je nekoliko popustila, tečaj ostalih deviz pa so ostali v glavnem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektornem tržišču je vojna škoda nekoliko popustila. Pri srednjem prometu se je promptna trgovala po 440.5, kasa po 440, za oktober po 445 in za december po 452.5 — 453. Investicijsko se je trgovalo nespremenjeno po 86.5, agrarne pa so bile zaključene po 55.25 in 55.375. Med bančnimi vrednotami so bili zaključki v Prastedion po 920, v Jugobanki po 88.5 in v Sprski po 151. Za industrijske vrednote je bilo nekaj več zanimanja. Gutmann se je trgoval po 207.5 — 210, Slavevska po 107, 88. Delnice ljubljanskega železnice po 107, v Osijeku ljevaonici po 150 in v Dravi po 460. Trboveljska notira 470 — 485.

Devize in valute.

Ljubljana, Amsterdam 0 — 22.8325, Berlin 13.5575 — 13.5875 (13.5725), Bruselj 0 — 7.9136, Budimpešta 0 — 9.9244, Curih 1094.1 — 1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0012 — 8.0312 (8.0162), London 0 — 276.23, New York 0 — 56.95, Pariz 221.42 — 223.42 (222.20, 222.47), Praga 168.37 — 169.17 (168.77), Trst 0 — 297.62.

Dunaj, Beograd 12.45125 — 12.49125, Berlin 168.98 — 169.43, London 34.3875 — 34.4875, Milan 37.0750 — 37.1750, New York 708.55 do 711.35, Praga 21.0025 — 21.0825, Sofija 5.1050 — 5.1450, dinarji 12.4350 — 12.4950.

Curih, Beograd 9.1280, Berlin 123.85, Pariz 20.90, New York 519.72, London 25.205, Milan 27.175, Praga 15.40, Budimpešta 90.53, Bukarešta 3.1575, Sofija 8.75, Varšava 58.20, Dunaj 73.15.

Elekti.

Ljubljana, Celjska 158 — 0, Ljubljanska kreditna 128 — 0, Kreditni zavod 170 — 175, Vevče 105 — 110, Ruše 265 — 285, Šavbna 56 — 0, Šešir 105 — 0.

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 440.5 — 441.5, kasa 440.5 — 441.5, za oktober 443 — 446, za december 452.5 — 453, investicijsko 86.25 — 86.5, agrarne 55.375 do 55.5; bančne vrednote: Prastedion 920 do 921, za december 930 — 942.5, Hipo 58 do 58.5, Kreditna 85 — 0, Jugo 88.25 do 88.5, za december 91 — 93, Ljubljanska kreditna 126 — 130, Sprska 152 — 153, Zemaljska Sarajevo 130 — 150, Poljo, stara emisija 18 — 19; industrijske vrednote: Narodna šumska 16 — 25, Gutman 207.5 do 210, Slavevska 95 — 98, Slavonija 5.50 — 6, Drava 457.5 — 460, Šeferana 480 — 490, Narodna mlinarska 19.50 — 0, Osješka ljevaonica 150 — 160, Vagon 85 — 88, Vevče 106 — 107, Dubrovačka 470 — 485, Trboveljska 470 — 485.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (21. septembra.) Tendence nespremenjena. Zaključeni so bili 4 vagoni, in sicer 1 vagon tramov in 3 vagoni bukovih hlodov. — Deželni pridelki: Tendence nespremenjena. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice. Nudi se pšenica (79/80 kg, slov. postaja, mlevska tarifa, plač. 30 dni): baška, promptna po 285 — 287.5, za oktober po 287.5 — 290, za november po 300 do 302.5; turščica: baška, slov. postaja, navadna tarifa, plač. 30 dni po 345 — 347.5, argentinska «La Plata», promptna, zacarinjena, fco Ljubljana, plač. po prejemu blaga po 300 — 305; oves: baški ali slavenski, zdrav, rešetan po 265 — 270; rž: baška, 73/74 kg, uzančno blago, mlevska tarifa, slov. postaja po 295 — 297.5; moka: «Oga», fco Ljubljana, plač. po prej

Iz življenja in sveta

Proces zoper „mistični zakon“ na Poljskem

Marjavitski škof, ki je bil prej katoliški duhovnik, uvaja poroko med menihi in nunami ter onečašča mladoletne deklice

V starem poljskem mestecu Plocku se je te dni začel senzacionalen proces, ki je tako delikatne narave, da je sodišče že takoj v začetku izključilo javnost.

Obtožen je škof sekte marjavitov, ki se je odrgala od rimsko-katoliške cerkve, Kowalski, zapeljivanje mladoletnih deklic, ki so se vzgajale v njegovem samostanu. V zavodu so živeli skupaj menihi in nune. Ustanovila ga je pred kakimi 20 leti sedaj že umrla nuna Kozlewska, po njej pa ga je prevzel Kowalski, ki je bil prej rimsko-katoliški svečenik. Ze tedaj je bil ljudem zopern, ker njegova poltenost ni dala miru in pokoja vernicam mlajših let. Izstopil je iz cerkve in je postal poglavar verske sekte, katero je osnoval na načelu

»mističnega zakona«.

V čem obstoji ta »mistični zakon«, je bilo dolgo pokrito. Oblasti so seko trpele in se tudi niso upirale dejstvu, da so živeli v samostanu menihi z nunami v skupnem življenju. Vsakemu marjavitskemu menihu in nuni je bilo na prosto dano, da se poroči. In menihi in nune so se tega posluževali v obilni meri.

Med prebivalstvom pa je marjavitski red začel zbujati nezaupanje posebno tedaj, ko so ljudje spoznali, da marjaviti simpatizirajo enkrat z ruskim carjem, drugič z nemškimi okupacijskimi oblastmi (Plock leži v coni, ki je bila med vojno zasedena po Nemcih), tretjič z boljševiki. In res, pokazalo se je, da je ta sodba pravilna. Zadnje časa pa so se v samostanu dogajale čude

ne reči. Škof Kowalski je vabil k sebi mladoletne gojenke samostana pod pretvezo, da jih bo učil igranja na mandolino. Nune in menihi so mu pošiljali dekleta, ki pa jih je Kowalski vedno obdržal pri sebi čez noč. Slednjič se je doznalo, da so morale dekleta služiti principu »mističnega zakona«, ki ni bil nič drugega kakor

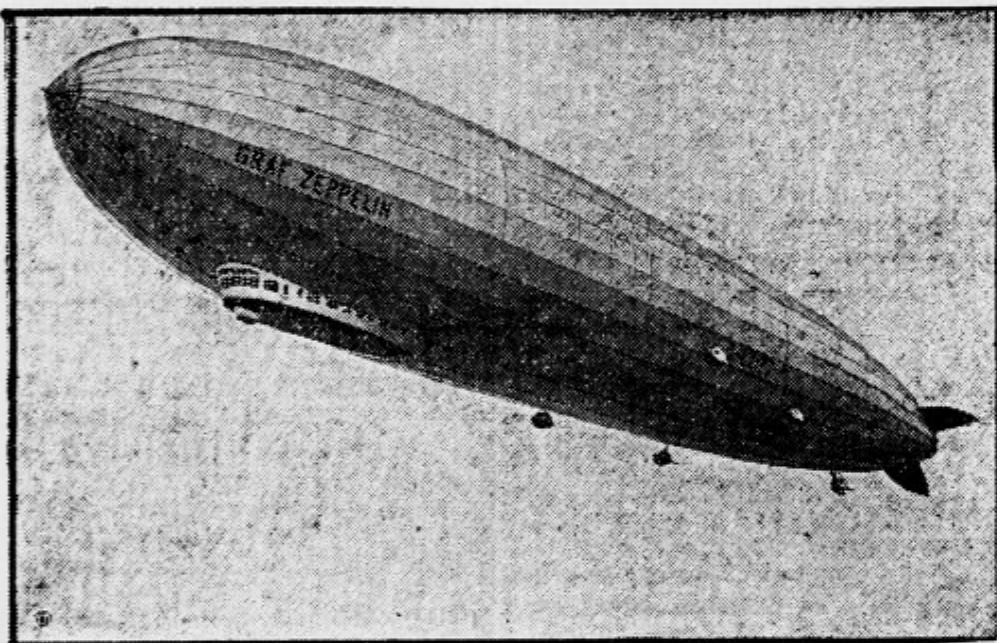
nasladno vdajanje perversnemu škofu.

Stvar je prišla na dan in oblasti so uvedle preiskavo. Državno pravdnštvo je sestavilo obtožnico, ki očita Kowalskemu, da se je v več primerih pregrešil proti pravosti. Vsaka v samostan vstopivša gojenka je morala prenočiti pri njem, šele potem je bila »sprejeta« v marjavitski red in je bila deležna »dov« (vzgoje) menihov in nun čednega škofa. Prednica samostana, ki je bila škofova žena, je nedolžna dekleta naravnost priganjala, naj gredo k njemu, mu možu, češ, da si bodo s tem zaslužile nebesa.

Kakšna je sekta Kowalskega, izhaja že iz dejstva, da je morala policija v Plocku z oboroženo silo izprazniti sodno dvorano, ki so jo bili prvi dan zasedli škofovi pristaši. Privrli so k obravnavi v velikem številu in so potem, ko so jih izključili od poslušanja, oblegali sodišče. Ko so pripeljali Kowalskega, so mu ženske poljubljale roko in se dotikale robov njegove obleke. Pred sodiščem se vrše neprestano demonstracije, ki so tembolj neprijetne, ker bo trajal proces predvidoma več tednov.

Poskusni poleti „L Z 127“

Nemci so zgradili največji doseđani zrakoplov Zeppelinovega tipa, katerega bodo preizkusili nad Oceanom

V listih se zadnje dni mnogo bere o poskusnih poletih novega Zeppelina »L Z 127«, največje zračne ladje, ki so jo napravili v Friedrichshafnu ob Bodenskem jezeru. Ladja ima obliko cigare, je napravljena iz trdega aluminija, razvija nad 2000 konjskih sil in ima pet motorjev. Kljub temu, da je naravnost ogromnih dimenzij (okolu 230 m dolga, nad 30 m široka in blizu tliko visoka), tehta razmeroma malo, namreč samo 55 ton, približno polovico tega, kolikor navadna lokomotiva. Napravi pa lahko nad 100 km na uro in je izredno stabilna. Ta solidnost ji je predvsem potrebna, zakaj zračna ladja bo služila trgovinskemu prometu med Evropo in Ameriko. Polet, ki naj pokaže porabnost Zeppelina, bo letos v oktobru. Ladjo bo vodil čez Ocean dr. Eckener, znani inženjer in novinar.

Zračne ladje te vrste so izum nemškega grofa Zeppelina, ki je dobil prvi patent za »vodljivi zrakoplov« leta 1895. Vendar je trajalo dovolj dolgo, da je svet videl, kakšen pomen imajo Zeppelinovi načrti. Šele l. 1900. je grof Zeppelin pretvoril teorijo v prakso in

je izpričal, da so njegovi načrti nekaj vredni ne le na papirju ampak tudi v zraku.

Zeppelinovi zrakoplovi imajo obliko torpeda. Prvi model je bil dolg 123 m in je meril v premeru 11 metrov. Imel je samo dve gondoli. Sedanja zračna ladja jih ima samo za motorje pet.

Dr. Eckener ima v svojega Zeppelina veliko zaupanje in ne dvomi, da bo prestala zračna ladja izvrstno svoj poslet iz Španije v Južno Ameriko.

Anarhisti španskemu kralju

Španski kralj je bil te dni na obiskih v Štokholmu, ki ga je že zapustil. Kmalu po njegovem odhodu je zaplenila policija na glavni pošti velik zavitek, ki je bil adresiran nanj. Ker so sumili, da gre za kakšno atentatorsko mahinacijo, so ga previdno odprli. V njem so našli tri kovinske škaflice, ki so bile napolnjene z oljnatimi barvami. A na priloženem letaku je bilo napisano z debelimi črkami: Plačilo morilcu je smrt.

Klabund:

Rodrigo Borgia postane papež

(Odlomek iz pravkar izišlega romana »Borgia«.)

Rodrigo Borgia sedi na debeli, čvrsti zadnjici med petimi papeži na podkančelarjevem stolu. Nemogoče je, da bi ga kdo spravil dol. Cepi kakor valeča raka — vali bodočnost Borgijcev — sedi in čaka.

Humanist Pij II. hoče sultana Mohameda pisмено izpreobrniti in krščanstvu, pa umre.

He — hi —

Ničemurni Pavel II., ne posebno več latinščine, zbira novce in podobe, da ne bi ostal za Medicejci, pa umre.

Hi — hi —

Togotni Sikst IV. zida sikstinsko kapelo, se vojskuje, tudi s Florencio in Medicejci, ki jih ne more podvreči, pa umre.

Oho!

Rodrigo Borgia posluhne. Sikst je možakar, ki na cerkveno stran papeštva ne gleda prenatanko, ampak pritiška nanj politični žig. Z na videz zaspanimi očmi gleda Rodrigo Borgia na okoli: ozira se po kardinalskih tovari-

ših, ki bi mu utegnili pomagati.

Temu in onemu napravi to in ono »uslugo«: pokloni biser, perzijsko preprogo, prebendo, obljubi še stokratno. Tale Inocencij VIII., haha, pač ne bo večno živel. Ubogo, strahopetno pse, ki pa kaže, kako je treba delati. Daje odvode in pardon celo za umor in uboj, če je takša primerna. Umre. Rodrigo stoji ob njegovi smrtni postelji in čuti, da prihaja njegov čas. Visoko se vzravna, ko odhaja od mrtveca. Vsa-kom se vidi, da je pravkar vzrastel. Iz oči mu seva ogenj.

Konklave se prične. Rodrigo Borgia je Španec. Večina italijanskih kardinalov meni, da pristoji tiara Italijanu. Zoper »inozemca« so. Ze so minuli trije skrutiniji brez pozitivnega uspeha. Odločitev leži med kardinaloma Costa in Caraffa. Na njiju dva so se sklepale stave. Tudi Borgia je dal pod roko sklepati visoke stave. Nase.

Zlat iz črnega ozadja je mahoma stopil Borgia. Od kardinala do kardinala stopa in nosi na rokah vsa bogstva sveta. pripravljen, da bi jih trosil med-nie. On je veliki zapeljivec. Vodi jih na rimske griče — pa jim kaže Rim, kaže Italijo, kaže svet.

— Ti, Orsini, dobiš škofijo Cartagena.

Kraljevski obiski.

Španski kralj Alfonz XIII. (na levi) je obiskal švedskega kralja Gustava (na desni) v Štokholmu. Silka predstavlja oba vladarja, ki odgovarjata na aklamacije štokholmske množice.

Feminističen uspeh v angleški Indiji.

Indijka miss Seethe Boss je bila imenovana za sodnico pri višjem sodnem dvoru v Madrasu.

Trpežno, moderno peko

lepe srajce, ovratnike, nogavice za mal denar dobite samo pri trdki

A. PRESKER, Sv. Petra cesta.

Klub trinajstih v Londonu

Dne 13. t. m. je imel »Klub trinajstih« v Londonu svojo običajno vsakoletno pojedino. 13 klubovih članov je privdlo s seboj še 26 prijateljev in znancev, tako da je bilo vseh skupaj pri večerji 39. Velika miza, krog katere so posedli, je bila obložena z vsakovrstnimi predmeti, ki »prinašajo« nesrečo. Na sredi se je dvigala kvišku velika trinajstka — iz ledu, ker je bila največja letošnja nesreča Nobileva ekspedici-ja na severni tečaj. Vsak član trinajstice je imel na razpolago svoj telefon, da je lahko bil v nepretrgani zvezi z zunanjim svetom. Vaze na mizi so bile napolnjene mesto v rožami, s pavijim perjem. In vsak član trinajstice in dva gosta, ki ju je privedel s seboj, so morali zlezi v dvorano po lestvah in pod

odprtmi dežnikom. Pojedina se je iztekla brez nesreče, čeprav so si gostje pred razstankom privoščili pošteno mero whiskeyja.

Zeno je posodil prijatelju.

Civilno sodišče v Vratislavi je obravnavalo te dni slučaj, kakršnega ni imelo kmalu kakšno drugo sodišče na programu. Neki trgovec s hišno opremo je tožil nekega stavbenika, češ da mu noče plačati oprave za spalno sobo, ki si jo je bil naročil pri njem. Na razpravo je prišla namesto arhitekta njegova mlada, brhka žena. Ta je dejala, da bi moral trgovec tožiti kvečjemu nekega arhitektovega prijatelja, ne pa njega samega. Na sodnikovo vprašanje zakaj, je padla v zadrego, končno je izjavila, da se je nje mož s prijateljem pogodil, da mu bo ta kupil opravo, za to pa dobi mlado ženo za štiri tedne na posodo. Žena je res šla »na posodo«, a prijatelj oprave ni plačal. Razpravo so preložili, da bi zaslišali še tega »prijatelja«.

Amundsenov in Malmgreenov ledenik

V Altajskem gorovju je ruski profesor Beranov odkril dva nova ledenika. Priporočil je ruski vladi, naj dovoli, da se vršaca imenujeta po Amundsenu in Malmgreenu. Sovjetska vlada je pristala na učenjakov predlog, in tako so Rusi prehiteli Norvežane in Švede, ki so že sami sprožili misel, da bi bilo hvaležno krstiti dva ledenika z imeni mož, ki sta nesebično žrtvovala svoje življenje za reševanje Nobilevih ponesrečencev.

Smrtni ples

Na Dunaju je zapečatil svoje življenje pri plesu 25letni poklicni plesalec Franc Stampfer. Med plesom v nekem lokalu mu je nenadoma pozlilo, iz ust se mu je vili kri in plesalec je omahnil soplesalki iz naročja na tla. Kriknil je in se zgrudil. Poklicali so zdravnika, ki ni mogel ugotoviti nič drugega kakor že nastopivšo smrt. Naknadna zdravniška preiskava je dognala, da je bil Stampfer tuberkulozen. Bolezen se je radi neprestanega plesanja razvila tako daleč, da mu ni bilo več pomoči in rešitve.

Z novim tipom letala preko Rokavskega preliva

Iz Londona poročajo, da je tja prišel z letalom novega tipa španski letalec La Cierva. To letalo omogoča navpičen pristonek, ker ima vijak na štiri peruti nameščen na letalu zgoraj, namesto ob strani spredaj. Vendar La Ciervovim letalom ni mogoče vzleteti v navpični smeri, temveč je startanje isto kakor pri običajnih letalih. Navzlic tej pomanjkljivosti pomeni novi polet lep korak naprej. Letalo se je premikalo iz Le Bourgeta s povprečno brzino 150 km na uro. Rokavski preliv pa je preletelo v 20 minutah.

Krava-mlekarka dobila spomenik iz marmorja

Ameriška »New York Review« objavila v zadnji številki sliko krave iz marmorja, posnetek spomenika, ki stoji v Carnationu (Washington) ter ima pod kipom. napis v plošči iz bronu. Ta spomenik so postavili v velikem ameriškem središču — kravi. Edina zasluga

Živčne bolečine

influenca revmatizem, glavo-in zobje, trganje, v ušesih so hudobni mučitelji in počesto nevarni. Z preiskusenimi

Aspirin tabletami

preženete bolečine, tako, da se veslje do dela in prijetno razpoložene kmalu povrne.

Zahlevajte vedno originalni omož »Bayer« z modro-belo-rudečo varstveno znamko.

te živali je bila, da je bila dobra mlekarica in da je dala v svojem življenju 16.500 l mleka.

Krava je živela deset let. Napis na plošči našteva vsa njena »imenitna dela«, med katerimi je pač najimenitnejše tisto, da je dala svojim gospodarjem zaslužiti toliko in toliko dolarjev.

Resnica, ki meji na roman

Sedaj se da vsaj površno pregledati škoda, ki jo je napravil general Nobil s svojim poletom na severni tečaj. Gmotna škoda tega podjetja gre v velike vsote; znaša namreč skupaj 70 milijonov Din in štirinajst človeških življenj. Pri reševalnih delih za ponesrečeno ekspedicijsko je sodelovalo 1400 ljudi, 18 ladij, med njimi trije ledolomilci, 22 letal in dve pasji vpregi. Edini facit tega podjetja je bil, da je Musolini poklonil posadki »Krasina« 60 tisoč dolarjev, ki so jih mornarji pač grenko zaslužili, čeprav niso šli na lov za njimi, ampak na pomoč ponesrečenecem ne glede na narodnost in kasto.

»Ali je učitelj zapazil, da sem ti pomagal pri nalogi?«

»Da, dejal je, da je nemogoče, da bi sama napravila toliko napak.«

Obala v Palm - Beachu,

znanem kopališču v Floridi, ki ga je posetili zadnji strašni to-mado in hudo prizadel.

stal pred njim in mu je gledal v poželjivo odprte jastrebje oči, ki so zrie iz nagubane kože.

Mož je star, je mislil Rodrigo Borgia, star kakor zemlja. Ta ima svojo ovčico že na suhem. Čemu bi mu bile še prebende in beneficije? Prav za nič. Ne izplača se, da bi mu jih ponujal. Smejal bi se mi. Mar je ljubitelj umetnosti? Lepa slika — kip —

Pa se je premislil. Temu napol mrtvemu starcu bi moral obljubiti kaj živga. Življenje samo. Pa kakšno življenje? Kaj drugega kakor mlado žensko, mlado dekle. Meseni cvet. Nagelj-nove ustne. Dvoje zankastih rok. Brsteča popka. Melko naročje. Kardinal Borgia je pritegnil kardinala Gherarda k sebi in mu je šepetal na uho:

— Ako mi naklonite danes v konkvav svoj nad vse dragoceni gias, tedaj bo jutri, takoj po obedu...

Nadaljne besede so se izgubile v Gherardovem ušesu in so zopet nastale šele k sklepu stavka: — kakor gotovo mi Bog pomaga.

Starčeve jastrebje oči so se zabodle v Borgia.

Skozi ostre ustne je siknilo kakor piščji žvižg: — Amen.

V ranem jutru 11. avgusta 1492. se je odprlo okno konklave.

Rodrigo Borgia je postal papež Aleksander VI.

Aleksander VI. je takoj razglasil, da poklanja svetišču Santa Maria del Popolo nov oltar in orgle.

Ljudstvo je ploskalo. Iz blagoslovitvene lože je podelil urbi et orbi slovesne blagoslov:

- Blagoslavljam mesto.
- Blagoslavljam deželo.
- Blagoslavljam Italijo.
- Blagoslavljam svet.

Ob dveh po obedu. Zunaj je pripekalo avgustovo solnce, v palači pa je bilo vse spustilo oknice in je spalo. Le Lukrecija Borgia, papeževa hči, je šla skozi temne hodnike Vatikana, skozi katere so tu in tam zablisnile zlatozele- ne luči, v prostore kardinala Gherarda. Mirno je hodila, z nežnimi, a trdnimi koraki, pred vratmi je odlašala samo hip in je brez trkanja vstopila. Prastari kardinal se je dvignil iz svojega naslanjaja.

Skritna rdečica mu je zalila čelo, pa se je takoj umaknila mrtvaški bledoti. Trudoma je še enkrat odprl veke, da bi pred seboj občudoval čudo človeško, čudo deklško. Imela je ogrnjen samo kratek brokatni plašč, ki ji je segel komaj do kolen. Odpela je in obstala

Komercijalna banka d. d.

Podružnica
LJUBLJANA,
Mestni trg št. 5

Afilijacija Banke čehoslovaških legij, Praga

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščen prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Prodaja in nakup deviz in valut.

Brzojavni naslov: Komerbanka. — Telefon: 2005.
Pošt. hran. rač. št. 13.320

Hmeljska komisijska družba J. LAVRIČ & Cie., Strasbourg, 4, V. M. aux vins, je vsem hmeljarjem in trgovcem

na razpolago z vsemi informacijami glede izvoza na francoski in belgijski trg ter za komisijsko prodajo.

Tranzitna skladišča.

Brzojavi: Lavric, Strasbourg.

Telefon: 15 — 19 in 49 — 27.

NEMŠKA tovarna dvokoles

„Svetovna znamka“

ODDA ZASTOPSTVA
solventnim strokovno spo-
sobnim tvrdkam

Korespondenca:
nemška
in francoska

Ponudbe pod
«First class Nr. 1249»
na Annoncenbüro
M. DUKES Nachf. A. G.,
Wien I., Wollzeile
16/26.

Preselitev modnega salona.

Čenjenim damam vljudno naznanjam, da sem svoj modni salon preselila s Sv. Petra ceste št. 19

na Sv. Petra cesto št. 8

(nasproti hotelu Lloyd)

kjer pričnem poslovati z dne 22. t. m.

Priporočam se cenj. damam v še nadaljno naklonjenost z zagotovitvijo, da bom vedno razpolagala z najnovejšimi modeli in postrezala s solidnimi cenami.

10977

Zofija Mahnič.

Dopisi

ROŽNA DOLINA. (Vodovod in avtobus). V »Slov. Narod« smo nedavno čitali, da bomo dobili v kratkem prepotrebni vodovod, katerega si želi vsak razseden Rožnodolčan. Vest nas je zelo razveselila. Te dni so nam to razveseljivo vest potrdili že vozniki, ki so nam dovažali cevi — v jamstvo, da bomo imeli že v dobrem mesecu zdravo pitno vodo. Ta napredek Rožne doline je za Rožnodolčane kakor tudi za njeno bližnjo okolico velikega pomena, ker se ne bo treba sedaj nikomur bati okuženja po vodnjakih. — Ko pisemo to veselo vest, bi radi opozorili mestno občino Ljubljano še na naslednje: Avtobus, ki vozi z Viča v Ljubljano in z Ježice v Ljubljano ter na Vič je za Vičane in Glinčane res velikega pomena, posebno ker so vozne cene prav primerne. Z obžalovanjem pa ugotavljamo, da avtobusna uprava pri voznih razporeditvah prav nič upoštevala naše vasi Rožne doline od koder hodi v mesto mnogo šolske mladine, uradništva in delavstva. Mnenja smo, da bi avtobus, ki vozi z Viča lahko krenil

pred njim. In je cvetla, najlepši cvet narave: ženski svet. Nageljnove ustne. Brsteča popka. Mehko naročje. Še enkrat je dvignil roke. Nato pa so mu klecnila kolena. Zgrudil se je v usnjati stol. Glava pa je votlo udarila na rob mize...

Lukrecija je najprej malo začudeno pogledala. Nato si je zapela plašč in pristopila k mrtvemu kardinalu. Z lahkim, skoro nežnim prijemom mu je zatisnila oči.

Pokrižala ga je in segla po slaščice v srebrni skledici na mizi, očividno njej namenjene. Nato je odšla z nežnimi, a trdnimi koraki, kakor je bila prišla.

Aleksander VI. je bil ves iz sebe od sreče. Dobil je bil največjo igro z največjim vložkom.

— Mi smo na pohodu, mi Borgijci. Na pohodu, Bog, k tvojemu prestolu. Že smo stopili na prvi klin Jakobove lestve.

In sedaj gre naprej, nevzdržno naprej, skozi oblake in vetrove, nevihte in točo, blisk in zvezde:

do Tebe, ker Ti si oče v nebesih, oče Borgijcev.

Ako bo zopet kdaj stopil Sin božji na zemljo, da bi odrešil človeštvo, tedaj bo to Borgia.

R. D.

na Glincah pri Milarni v Rožno dolino, v prelaz v Rožno dolino na Cesto II., krenil mimo Končana na cesto IV. s te ceste zapeljal na Cesto IX., in čez železniški prelaz ter pristal na Glincah pri Milarni. Drugi se boljše načrt bi pa bil, da bi krenil avtobus na Glincah pri milarni v Rožno dolino, vozil po Cesti II., čez mestni pometij in bi nato zavil v Glinško ulico, ki jo je treba še napraviti sposobno za promet, za kar že dolgo prosimo, zlasti oni, ki jo potrebujejo za bližnji dohod na mitnico. Saj moramo Rožnodolčani voziti blago, ki se mora trošariniti, po 10 minut oddaljenem ovinku do mitnice na Tržaško cesto. Še en nasvet v korist našega tujkega promet bi bil, da naj vozi en avtobus iz mesta po Bleiweisovi cesti v Rožno dolino in skozi njo po Večni poti na Zgornjo Šiško naprej na Dravje. To je okolica, ki bi si jo v poletnem in zimskem času rad ogledal marsikateri tujec. Z vožnjo avtobusa po tej progi pa bi bilo tudi zelo ustrezno občanom teh občin. Mnoga mesta imajo po 10 km dolge cestno-železniške proge ven iz mesta v veliki meri tudi zato, da pokažejo tujcem krasoto svoje okolice.

KAMNIK. Danes zvečer (sobota) ob pol 9. uri odprli Dramatični odsek »Narodne Citalnice« svojo novo sezono, ki obeta biti zelo pestra in zanimiva. Kot prva se igra veseloigra »Sestrična iz Varšave« v režiji g. Kosa. Naslovno vlogo igra gd. Thea Ožekova. Prof. Šest, naš vsakoletni gost v Kamniku, pripravlja komedijo »Vrag« z gospodom Kosom v glavni vlogi. Zatem sledi »Osma žena« in »Kukuli«, slednja najbrže z go. Nablocko v naslovni vlogi. Na vrsto pride še »Ameriški petrolej« v režiji prof. Šesta in »Idijot« v režiji go. Nablocke, ki bo obenem igrala Nastasja Filipovna. Glede na velik in lep repertoar upravičeno pričakujemo od zavedne kamniške publike, da agilno stremenje igralcev s polnoštevili nim in častnim obiskom poplaca. »Sestrična iz Varšave« se bo v nedeljo popoldne ob 4. ponovila. Mladina pod 16. letom k obema predstavama nima dostopa, pač se bo pa v kratkem igrala otroška igra »Janko in Metka«, tako, da pridejo tudi mladi posetniki na svojo.

Dvoje lepih stanovanj

moderno opremljenih, sobe 40, 26 in 35 m², vse moderne pritlikline oddam v najem

s 1. decembrom 1928 v novi hiši, Beethovnova ul. 2. Ravno tam v pritličju 2 sobi 24 m² in 33 m² kot poslovnih prostorov.

Pojasnila v pisarni
ing. M. ŠUKLJE, Šelenburgova 7/I.
(Jadr.-pod. banka). 10948

Organizator

perfekten korespondent v slovenskem, nemškem in francoskem jeziku, knjigovodja bilancist z večletno prakso išče mesta. Ponudbe pod »Prvovrstna moč« na oglasni oddelek Jutra. 19067

Gradbena podjetja, stavbenike, zidarske mojstre in posestnike na Gorenjskem opozarjamo

da dobe vsako množino, malo ali na vagone, dalmatinskega »SPLIT« in prvovrstnega trboveljskega cementa ter drug gradbeni material vedno pri LJUDEVITU SIRCU, KRANJ po tovarniških cenah.
V zalogi ima tudi stropno trsje, žico in žeblice.
Za Gorenjsko najbližja in najhitrejša dobava. 10807-a

Prometni zavod za premož d. d. LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo samo na debelo

Premog, domači in tujeski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Brikete.

Prometni zavod za premož d. d., Ljubljana, M. klošičeva cesta št. 15/L

Mizarski delovodja

se išče za takoj ali za 1. novembra pri lesni industriji za mizarski oddelek. V pošte pridejo le oni z dobrimi izpričevanji in večletno prakso pri večjih mizarskih podjetjih. — Pisane ponudbe se sprejemajo na oglasnem oddelku »Jutra« pod št. 10828.

Tovarni za obutev »Boston« a. d. v Beogradu

so potrebni

strojni delavci

In to:

natezafec, ščipalec, vbadalec, prirezovalec podšivkov in podplatov, rezkar rezl in gladilec rezl.

Samo prvovrstne delovne sile naj se oglase na gornji naslov.

10961

PROTIHEMOROIDOM

MERZ HEMOROIDALNI SERUM
»RECTO-SEROL«, predpisan od preko 80.000 zdravnikov po vsem svetu, prodira avtomatično v oždi povzročiteljev bolečin ter naglo odstraui bolečino, srbečico, vnetje in stori, da hemoroidi kmalu izginejo. Dobiva se v vseh lekarnah.

Šola za jezike po Berlitzovi metodi.

Otvoritev jezikovnih tečajev v Ljubljani.

Samo pravi, ROJENI FRANCOZI poučujejo francosščino.

Samo pravi, ROJENI ANGLEŽI poučujejo angleščino.

Samo pravi, ROJENI ŠVICARSKI ITALIJANI poučujejo italijanščino itd. za nemščino, španščino.

Vsak profesor poučuje izključno samo svoj materni jezik.

Takoj od prve ure naprej sliši in govori gojenec edinole jezik, ki se ga uči.

Pouk za začetnike. — Konverzacija. — Slovnica. — Literatura. — Trgovsko dopisovanje. — Tečaji (zasebne lekcije in v skupinah) se pričnejo takoj.

Informacije in prijave dnevno od 3. popoldne do 8. siveer sačasno (t. j. dokler se ne nastani v lastnih prostorih):

V VIŠJI DRŽAVNI REALKI (Vegova ulica), pritličje, I. a razred.

Firma U. S. GASOLINE MANUFACTURING CORPORATION vlasnik jugoslov. patenta br. 2367

Poboljšanja u načinu i aparatu za proizvodnje hidrokarbonovih jedljenja

želi prodati taj patent ili dati licencu za isti.

Informacije daje dr. Janko Olip, advokat u Beogradu, Kralja Milana 78. 10983

Svetujemo Vam, da si nabavite samo edino najboljšo in najlepše

KOLO in ŠIVALNI STROJ

GRITZNER
in **ADLER**

in švicarski pletilni stroj »Dubied« istotam najboljši pisalni stroj v konstrukciji in materijalu »Urania«

samo pri

Josip Petelinc-u

LJUBLJANA. Telef. 2913

Felix Toman

kamnosečni mojster

Ljubljana

Restliva cesta št. 30

prilporeča bogato

zalogo nagrobnih

spomenikov od

marmorja in

granita, plo-

šče za grobnice,

marmornate plo-

šče za mobilije

po najnižjih

cenah.

183

Potrži globoke žalosti naznamo tužno vest, da je naš oče, gospod

Franc Habič

nenadoma preminul. Pogreb v soboto ob 3. uri iz deželne bolnice k Sv. Križu.

Ljubljana, 21. sept. 1928.

Žalujoča
žena in hčerka.

10968

SIJAJNA ZMAGA

HARLEY-DAVIDSON
MOTOCIKLA

na 16

svetovni mednarodni gorski dirki na SEMERINGU.

G. Schneeweiss toiče na malem

350. ccm. HARLEY - DAVIDSON - MOTOCIKLU

ne samo svojo, temveč vse ostale kategorije do 1000. ccm.

Vrhu tega je zboljšal lanski rekord od 7:22,70. na 7:17,97. in dosegel

NAJBOLJŠI ČAS DNEVA!

PRI ISTI DIRKI DOSEŽE PRVO MESTO

in najboljši čas za motocikle s prikolico g. Winter zopet na

HARLEY - DAVIDSON - MOTOCIKLU 1000. ccm.

Promptna dobava vseh najnovejših modelov iz skladišča gen. zastopstva.

TEHNIŠKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z. O. Z.

Ljubljana - Tavčarjeva ulica št. 6. - Tel. 2138.

PLAČILA NA OBROKE! --- NAJVEČJE SKLADIŠČE REZ. DELOV!

Sinclair Gluck:

„Zlati panter“

Jaz za svojo osebo sem bil tisto jutro bolj razpoložen nego po navadi. Občutek, da nisem več osamljen, in gotovost, da se lahko nađam izdatne podpore, sta me navdajala z novim pogumom. Bil sem pripravljen na vse, kakoli bi prišlo! A vzlic temu je bilo nemara dobro, da nisem skutil, kaj mi obetajo naslednji tedni...

Med vožnjo v Washington se ni zgodilo nič posebnega. Le prijetljaj na koncu poti mi je odprl majhen pogled v način delovanja naše tajne službe.

Ko sem namreč stopil iz vlaka, nisem mogel opaziti žive duše, ki bi me bila pričakovala. Zato sem počasi odkorakal po postajni veži ter gledal okoli sebe, češ, kdo bi neki bil tisti, ki mi ga je Moore poslal naproti. Toda videti ni bilo nikogar in razočaran sem stopil na ulico. Ko sem po nekaj korakih vse neodločen obstal, se neki delavec, ki je s prekrižanimi nogami slonel ob svetiljki ter sesal ugaslo pipo, brez naglice prikolovratil k meni.

»Ali bi mi dali ognja, gospod?« je vprašal.

Z dokaj odsotnim duhom sem mu podal užgalice. Ko se je pa sklonil, da bi prižgal pipo, je stopil še bliže k meni, kakor da hoče zavarovati plamen pred vetrom. »Vaš voz čaka na oni strani ceste,« je šepnil. »Tamil na vogalu. Šofer že ve kako in kaj.«

Čez trenutek se je vzravnaval in vrgel užgalico proč. »Hvala lepa, gospod,« je dejal. Nato mi je vrnil škatlico in odkloбуstrlal k svoji svetiljki.

Krenil sem preko ceste, ne da bi se delj zanimal zanj, uverjen, da je to skrivnostno ravnanje potrebno. Če se je zdelo Mooru prav, da je skrival svoj prihod, tedaj sem se moral tudi jaz prilagoditi.

Avto na oni strani ulice je bil navaden izvošček. Ko sem se mu približal, me je šofer okliknil: »Avto, gospod?« ter segel nazaj, da mi odpre vrata.

»Ali veste, kam me boste peljali?« sem ga vprašal.

Pokimal je. »Vse v redu, gospod, le noter!« je dejal, kakor da sem mu povedal naslov. Se trenutek in sva odbrzela. Novo življenje z novimi pomočniki se je bilo pričelo zame.

Pri Carnegiejevi knjižnici sva zavila v Newyorško avenija in trenutek nato v Pennsylvansko. Peljala sva se mimo Bele hiše ter mimo drugih državnih poslopij in vladnih uradov, toda avto ni obstal pred nobenim. Naposled pa je šofer v moje začudenje ustavil pred hotelom »Powhatan«.

Ko sem izstopil, mi je stvarno dejal: »Šestdeset centov, gospod.«

Malce zmuden sem mu dal dolarski bankovec. Mož je segel v žep, izvlekel drugi dolar in mi ga z nasmeškom pomolil. Pri tem se je naglil k meni in tiho dejal: »Soba 333,« — in za tem na glas: »Prav, gospod, ob desetih bom zopet tu.«

V naslednjem trenutku mi je z avtomobilom vrgel izginil izpred oči. Priznati moram, da se je njegova vozarina ugodno razlikovala od običajnih newyorških cen!

V hotelu »Powhatan« sem se bil že preje večkrat ustavil, tako da sem prilično poznal lego sobe in pot do nje. Kmalu sem potrkal na vrata številke 333.

Vrata so se odprla in pred menoj je stal Moore, eleganten kakor zmerom. Urno me je potegnil v sobo, zaprl vrata in jih zaklenil. »Hvala Bogu, da ste srečno prišli. Kar nivozen sem že postajal.

Dovolite, da vas predstavim šefu?«

Namestu ošabnega gospoda, ki sem si ga bil v mislih naslikal, je stal pred menoj visok, živahen mož s široko spodnjo čeljustjo in toplim bleskom v drznih sinjih očeh. Pristrčno sva si stisnila roke — vzljubil sem ga že v tistem trenutku.

»Zelo mi je drago, da vas spoznam,« me je ogovoril. »Veseli me, da ste zdravi dospeli, gospod Clayton. A zdaj — k stvari!«

Soba je bila preprosta majhna hotelska spalnica. Šef je z mahljajem roke povabil Moorea in mene, naj sedeva na posteljo, sam pa se je nekam oprezno spustil na edini stol, ki je kar zastokal pod njegovo težo. Smehljaj se je še vedno, toda oči so mu zle smelo in hladno in videl sem, da je njegov nasmeš čisto mehaničen.

»Nu, gospod Clayton,« je dejal, »Moore je menil, da bi nam utegnili koristiti, pa sem mu svetoval, naj vas spravi k meni, da se pomenimo o vsem nadaljnem. Biti hočem povsem odkrit. Poizvedbe, s katerimi ste se ukvarjali ta dva meseca, so mi znane. Razume se, da je bila gospodična Claytonova tudi nam predmet skrbi. Toda naša prizadevanja niso bila namenjena samo njej, ampak so imela še druge, tehtnejše razloge!«

»Tehtnejše zato, ker gre stvar vsemu narodu do živega,« je tiho pripomnil Moore.

Šef je pokimal. Žarka električna luč mu je osvetljevala sleherno črto jezega in odločnega obraza, s sivino namešane lase in krepko brado. Tak obraz je moral zbuditi v človeku zaupanje — če si bil tako srečen, da si ga imel na svoji strani.

»Da, Clayton,« je rekel mahoma, »lotili smo se ene največjih afer, ki so kdaj vznemirjale svet. In stavljam, da sta najina posla med seboj v neki zvezi. Trd oreh nama je streti.«

»Mar menite —«

Službo dobi

Elektromonterja
sprejme Vojnovič & Co.,
Ljubljana-Glinca. 29527

Izurnjeno pletiljo
sprejme na delo. Po-
nude na oglasni oddelku
»Jutra« pod šifro »Stroj-
ništvo«. 29533

**2 čevljarstva pomoč-
nika in 2 vajenca**
sprejme Andrej Kozelj,
Primorsk, Kranj. 29443

2 slaščičarja
sprejme za dresiranje.
Ponudbe pod »Tovarna-
kaka Zagreb« na oglasni
oddelen »Jutra«. 29536

Pletiljo
sprejme v stalno službo
trgovina Ahlin, Ljubljana-
Glinca. 29512

Učenke
za prevajalke sprejme
»Votica«, Kerkov trg. 29597

Pletiljo
izurnjeno na osemkrajni
stroj. Sprejme na delo
piloti. Pisane ponudbe na
oglasni oddelen »Jutra« pod
»Osemkrajni stroj«. 29584

Učenca
sprejme v trgovino s
steklenimi posodami. Imeti
se mora tudi steklar-
ske obrti. Hrana in stan-
ovanje v hiši. — Prednost
imajo sinovi telegrafarjev.
Ponudbe na naslov: M.
Polak, Ormož. 29562

Mladenci
dobrega risarja, ki ima ve-
ščino fotografiranja. Tak-
oj sprejme Ponudbe na
oglasni oddelen »Jutra« pod
»Risars«. 29550

Kroj. pomočnika
za damsko delo in
vajenca ali vajenke
sprejme takoj modal salon
Aljož Paulin, Kongresni
trg 5. 29462

Učenko
pridno in vestno, s potreb-
no šolsko izobrazbo. Sprej-
me v mešano trgovino An-
ton Hazlander, SL Javornik.
29425

Šoferji-mehaniki
ki se razumejo na gospodar-
stvo, se nudi prilika za
dobro nameščenje. V po-
stev pridejo oženjeni re-
fektanti, v starosti od 24
do 35 let. Ponudbe z za-
ključno dvema spričevaloma
in referencami. Povez tega-
je zamajati pisati na na-
slov: Lekarna S. Mittelbach
Zagreb, Jelačićev trg 2. 29661

Klepār. pomočnika
dobro sprejme takoj Gu-
stav Puc, kleparstvo, Tr-
ška cesta. 29674

Trgovca
(Nemec) dobro število
»dove« in »Baška,« le po-
stvarno, inteligentno in sa-
moizoljivo gospodino, v sta-
rosti od 22-28 let, — kot
gospodino in družabnico,
po možnosti Nemko, ali
vsi polno obvladajoči
nemški jezik. Ponudbe
»Baška,« na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Družabnica«. 29624

Šoferji-mehaniki
ki se razumejo na gospodar-
stvo, se nudi prilika za
dobro nameščenje. V po-
stev pridejo oženjeni re-
fektanti, v starosti od 24
do 35 let. Ponudbe z za-
ključno dvema spričevaloma
in referencami. Povez tega-
je zamajati pisati na na-
slov: Lekarna S. Mittelbach
Zagreb, Jelačićev trg 2. 29661

Klepār. pomočnika
dobro sprejme takoj Gu-
stav Puc, kleparstvo, Tr-
ška cesta. 29674

Trgovca
(Nemec) dobro število
»dove« in »Baška,« le po-
stvarno, inteligentno in sa-
moizoljivo gospodino, v sta-
rosti od 22-28 let, — kot
gospodino in družabnico,
po možnosti Nemko, ali
vsi polno obvladajoči
nemški jezik. Ponudbe
»Baška,« na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Družabnica«. 29624

Šoferji-mehaniki
ki se razumejo na gospodar-
stvo, se nudi prilika za
dobro nameščenje. V po-
stev pridejo oženjeni re-
fektanti, v starosti od 24
do 35 let. Ponudbe z za-
ključno dvema spričevaloma
in referencami. Povez tega-
je zamajati pisati na na-
slov: Lekarna S. Mittelbach
Zagreb, Jelačićev trg 2. 29661

Klepār. pomočnika
dobro sprejme takoj Gu-
stav Puc, kleparstvo, Tr-
ška cesta. 29674

Trgovca
(Nemec) dobro število
»dove« in »Baška,« le po-
stvarno, inteligentno in sa-
moizoljivo gospodino, v sta-
rosti od 22-28 let, — kot
gospodino in družabnico,
po možnosti Nemko, ali
vsi polno obvladajoči
nemški jezik. Ponudbe
»Baška,« na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Družabnica«. 29624

Šoferji-mehaniki
ki se razumejo na gospodar-
stvo, se nudi prilika za
dobro nameščenje. V po-
stev pridejo oženjeni re-
fektanti, v starosti od 24
do 35 let. Ponudbe z za-
ključno dvema spričevaloma
in referencami. Povez tega-
je zamajati pisati na na-
slov: Lekarna S. Mittelbach
Zagreb, Jelačićev trg 2. 29661

Klepār. pomočnika
dobro sprejme takoj Gu-
stav Puc, kleparstvo, Tr-
ška cesta. 29674

Trgovca
(Nemec) dobro število
»dove« in »Baška,« le po-
stvarno, inteligentno in sa-
moizoljivo gospodino, v sta-
rosti od 22-28 let, — kot
gospodino in družabnico,
po možnosti Nemko, ali
vsi polno obvladajoči
nemški jezik. Ponudbe
»Baška,« na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Družabnica«. 29624

Šoferji-mehaniki
ki se razumejo na gospodar-
stvo, se nudi prilika za
dobro nameščenje. V po-
stev pridejo oženjeni re-
fektanti, v starosti od 24
do 35 let. Ponudbe z za-
ključno dvema spričevaloma
in referencami. Povez tega-
je zamajati pisati na na-
slov: Lekarna S. Mittelbach
Zagreb, Jelačićev trg 2. 29661

Klepār. pomočnika
dobro sprejme takoj Gu-
stav Puc, kleparstvo, Tr-
ška cesta. 29674

Trgovca
(Nemec) dobro število
»dove« in »Baška,« le po-
stvarno, inteligentno in sa-
moizoljivo gospodino, v sta-
rosti od 22-28 let, — kot
gospodino in družabnico,
po možnosti Nemko, ali
vsi polno obvladajoči
nemški jezik. Ponudbe
»Baška,« na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Družabnica«. 29624

Fina šivilja

gre šivat na dom. Ponudbe
na oglasni oddelen »Jutra«
pod šifro »Fina šivilja«. 29596

Šivilja

se priporoča na dom. —
Rošna ulica št. 33, pritišlje
levo. 29600

Agilnega zastopnika
za prodajo stenskega be-
leznega kolektarja. Iščem
za takoj. Ponudbe na ogl.
oddelen »Jutra« pod šifro
»Dobro zaslužek«. 29571

Pouk

Metoda Berlitz
Pouk francoske, angle-
ščine, italijanske itd. po
profesorji dotičnih jezikov.
Vsak profesor poučuje
ednolično v svoji materin-
ski. Prijava samo v višji drž.
va. (Vogova ulica) pri-
tišlje, 1A razred. 201

Nemščino in klavir
poučujem po najboljši me-
todi in z mnogi cen. Naslov
v oglasnem oddelku »Jutra«. 29590

Nemščino
poučujem privatno. Dopise
pod »Štirokurna učiteljica«
na oglasni oddelen »Jutra«. 29583

Gdč. in gospe
Poučujem se ugodne prilike
in prijavitelj se k pouku za
izvrševanje lastne gar-
dije. Pričetek sistematič-
nega poučevanja 1. oktobra.
Modni stajle M. Sare,
Ljubljana, Miklošič-
eva ulica 82, kmetična
šola. 29547

Klavir poučujem
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29578

Službe žive
umetno-obrtiške službe.
Gre tudi k školskim in
stroki. Ponudbe na oglasni
oddelen »Jutra« pod šifro
»Črta«. 29582

Mladenci
star 20 let, se želijo izšiti
za fotograf. elektro-meha-
nika ali kinoprodukcijo. —
Zeli vso okrobo in če le
moreče nekaj oblike. Do-
vršili je štiri razr. osnovne
in dva razreda strokovne
šole, a prav dobim uspe-
hom. Vstopi takoj. — Po-
nude na oglasni oddelen
»Jutra« pod značko »Po-
štenost 17«. 29594

Cenl. gospe
in gospodine
Kafar rabite služkinje in
kuharice, pridite v Zavod
sv. Marte, Strleška ulica
št. 2. 29587

Absolvent
dunajskega učiteljskega in
gimnazijskega izpisa iz
matematike, išče kakršno-
koli službo, najraje v Ma-
rihori. Vešč sloven. in nem-
škega jezika. Star 22 let.
Ponudbe na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Absolvent«. 29590

Prodajalica
izkušena v vseh strokah.
Zeli službo na postelji. —
Cenjene dopise na oglasni
oddelen »Jutra« pod šifro
»Zanesljiva 4«. 29574

Gospodična
dobro vezirana. Zeli služ-
bo na postelji. — Cenjene
dopise na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Vezirana«. 29591

Šivilja
ki šiva obleke, plašče in
kostume, priča šivat na
dom. Naslov v oglasnem
oddelen »Jutra«. 29561

Spretno šiviljo
predvsem za otroške obleke
in perilo, sprejme na dom.
Ponudbe na oglasni oddelen
»Jutra« pod »Spretna 10«. 29681

Narvala in wa dopis.
ličice se nalič oglasov.
je postala na Oglasni od-
delku »Jutra« Ljubljana.
Prisrčnava. Tel. št. 2492

Mali oglasi. **ki služijo v parredovalno in ročaj**
na namene občinstva. wa bareda 50 par. — Naj-
manjši zrak Die 5. — Prisrčnava za šifro Die 5.

Brivski pomočnik
— mliti in dober delavec —
vešč v bubi frizuri, zeli
službo — najraje kje v
Kranju ali Ljubljani. Na-
slov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29637

Bivši višji bančni
uradnik
z večletno prakso, s sploš-
no trgovsko usposobljenostjo
in referencami, išče
zaposlitev. — Cenjena po-
nude na oglasni oddelen
»Jutra« pod šifro »Resen
in zanesljiv«. 29647

Kovaški pomočnik
dobro izvršen v kovaški
obrbi, električni, benzin in
elektromotorji ter dobro
izurnjen na strojih, zeli
službo. Naslov v oglasnem
oddelen »Jutra«. 29647

Jedilnico
dobro ohranjeno, prodam
za 6000 Din. — Večna pot
št. 511. 29695

Jedilnico in spalnico
hrastovo, vse polirano —
prodaja Ivan Novak, Viš-
marje 65 (poleg postaje). 29630

Ženska obleka
večbarva, iz surove svile.
se je izgubila dne 14. t.
m. na Dunajski cesti pred
restavracijo »Pri šestici«.
Pošten najditelj se napro-
sta, da jo proti nagradi od-
da v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29631

Smoking obleka
še ne nošena, s svilu pod-
ložena, ugodno naprodaj v
Šelengovski ulici 1 (modni
salon). 29642

Posteljna pogrinjala
in namizni prti, 13. sep-
tembra kupljeno v Mešni
zastavilnici, naj se vrne
vratariju hotela Miklič. 29640

Moške obleke
nekaj stare, povrhnje, kratek
suknjič ter polarske
uniforme poceni naprodaj.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29573-a

Damski šport. plašč
lep, s majhno postavno —
naprodaj Pred škofijo 20/III.
29598

Persianski plašč
»koraj nov, ugodno na-
prodaj. Na ogled v mod-
nem stajliju Hity, d. v. o.
s. Vozova 8. 29560

Otroško krstno
opremo
in lepo ogrinjalo za
otroški voziček, vse po-
stvarno novo po nizki ce-
ni prodam Naslov v ogl.
oddelen »Jutra«. 29592

Novo vož. uniformo
»dajsko« ugodno prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29643

Knjižar
Elektrotehnik, Autenti-
Technische Mechanik, Kle-
per-Differential und Inte-
gralrechnung I. in II. del.
po ugodni ceni prodaja Hinko
Sever, Antiquariat —
Ljubljana, Stari trg 34. 29630

Filatelija
razne kronke, slovenske,
tudi portovne, naprodaj. —
Naslov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29596

Znamke
razne kronke, slovenske,
tudi portovne, naprodaj. —
Naslov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29596

Pridelki
Košnjo otave
od 4 m v bližini pokopa-
lišča pri Sv. Križu. Naslov
v oglasni oddelen »Jutra«. 29598

Avtomobil
»Renault« mali, štirilečni,
10.000 km. rabljen.
Izborna ohranjen.
»Plat« 501, v dobrem sta-
nju.
»Pencota« poltovornik, na-
daj zapet, za prevoz pe-
cira ali kal podobnega.
3000 km. rabljen.
»Studabaker« šestilečni.
športna tipa, izvrstno
ohranjen in
»Opel« mali, štirilečni.
skoro nov, prodaja Aloma
Company v Ljubljani. 29672

Vozovi
Večja partija otroških
vozičkov raznih modelov
je po jako nizki ceni napro-
daj. Tovarna dvočelna in
otroški voziček »Tribu-
na« F. B. L. Ljubljana
Karlovka cesta št. 4. 29142

Knjižar
Elektrotehnik, Autenti-
Technische Mechanik, Kle-
per-Differential und Inte-
gralrechnung I. in II. del.
po ugodni ceni prodaja Hinko
Sever, Antiquariat —
Ljubljana, Stari trg 34. 29630

Filatelija
razne kronke, slovenske,
tudi portovne, naprodaj. —
Naslov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29596

Znamke
razne kronke, slovenske,
tudi portovne, naprodaj. —
Naslov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29596

Pridelki
Košnjo otave
od 4 m v bližini pokopa-
lišča pri Sv. Križu. Naslov
v oglasni oddelen »Jutra«. 29598

Mali oglasi
*Ura pristojbina je upoda-
ba občanov s zavarilom, a-
cer na oglasni oddelen
»Jutra« Ljubljana, št. 182*

Ženske, dopisovanje in oglasni trgovci ali
reklamnega načrta. wa bareda 50 par. — Naj-
manjši zrak Die 5. — Prisrčnava za šifro Die 5.

Pohišstvo
Dve postelji
s spodnjimi madraci takoj
naprodaj. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 29635

Jedilnica
(barok) zelo lepa, poceni
naprodaj. Naslov v oglas-
nem oddelku »Jutra«. 29638

Jedilnico
dobro ohranjeno, prodam
za 6000 Din. — Večna pot
št. 511. 29695

Jedilnico in spalnico
hrastovo, vse polirano —
prodaja Ivan Novak, Viš-
marje 65 (poleg postaje). 29630

Ženska obleka
večbarva, iz surove svile.
se je izgubila dne 14. t.
m. na Dunajski cesti pred
restavracijo »Pri šestici«.
Pošten najditelj se napro-
sta, da jo proti nagradi od-
da v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29631

Smoking obleka
še ne nošena, s svilu pod-
ložena, ugodno naprodaj v
Šelengovski ulici 1 (modni
salon). 29642

Posteljna pogrinjala
in namizni prti, 13. sep-
tembra kupljeno v Mešni
zastavilnici, naj se vrne
vratariju hotela Miklič. 29640

Moške obleke
nekaj stare, povrhnje, kratek
suknjič ter polarske
uniforme poceni naprodaj.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29573-a

Damski šport. plašč
lep, s majhno postavno —
naprodaj Pred škofijo 20/III.
29598

Persianski plašč
»koraj nov, ugodno na-
prodaj. Na ogled v mod-
nem stajliju Hity, d. v. o.
s. Vozova 8. 29560

Otroško krstno
opremo
in lepo ogrinjalo za
otroški voziček, vse po-
stvarno novo po nizki ce-
ni prodam Naslov v ogl.
oddelen »Jutra«. 29592

Novo vož. uniformo
»dajsko« ugodno prodam.
Naslov v oglasnem oddelku
»Jutra«. 29643

Knjižar
Elektrotehnik, Autenti-
Technische Mechanik, Kle-
per-Differential und Inte-
gralrechnung I. in II. del.
po ugodni ceni prodaja Hinko
Sever, Antiquariat —
Ljubljana, Stari trg 34. 29630

Filatelija
razne kronke, slovenske,
tudi portovne, naprodaj. —
Naslov pove oglasni oddelen
»Jutra«. 29596